

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

گلبوی

خاطرات سردار شهید اسلام
عبدالحسین برونسی

بازنویسی:
سید علیرضا مهرداد

حجت نصرالله، ۱۳۴۲.

منزلگه عشق / مولف نصرالله حجت؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید
استانهای خراسان - نشر ستاره ها ۱۳۸۵

۱۵۲ ص

۶-۰۲-۸۹۹-۹۶۴ ISBN

فهرستنامه بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص ۱۵۰-۱۵۱

۱. اخلاق اسلامی. ۲. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷- شهیدان

الف. کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان های خراسان، ب. عنوان

DSR۲۹۷/۶۳

۲۴۷/۸/۳۳ ح

۴۶۷۹۹-۸۴ م

کتابخانه ملی :

نشر ستاره ها

گلبوی

نویسنده : سید علیرضا مهرداد

ویراستار: دکتر جواد عباسی

طراح جلد : حامد ابراهیمی

ناشر : نشر ستاره ها

لیتوگرافی : ستاره ها

چاپ :

چاپ: دوم ۱۳۸۶

تعداد : ۳۰۰۰ جلد

قیمت : ۱۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۶۴-۸۹۹۰-۰۲-۶

نشانی : مشهد مقدس ، دبیرخانه کنگره شهدا ، انتهای خیابان شهید فرامرز عباسی

انتهای بهاران ، بنفسه ۶ ، پلاک ۳۹ - تلفن: ۰۱۶-۷۶۵۱۰۱۴ ، نمبر: ۷۶۵۱۰۱۳

WWW.SHOHADA.ORG

INFO@SHOHADA.ORG

تقدیم به:

همسران صبور و مقاوم شهیدان.
خانواده گرامی سردار شهید برونسی.
همسرم که صبورانه همراهیم کرد.

فهرست

۱۵	سخنی با خواننده
۱۹	پیش‌گفتار
۲۳	از هبوط تا عروج
۳۳	سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با خانواده شهید
۳۶	گریدهای از سخنان آیت‌الله مصصومی
۳۹	سالهای قبل از انقلاب
۴۱	دنبال ابن‌ملجم
۴۲	پرستار کوچک
۴۳	غصبی است
۴۴	نان حلال
۴۵	مهربان بود
۴۶	تحصیل علم
۴۷	طرف من نیا

۴۸	کتاب درسی
۴۹	و جعلنا
۵۰	اعتراف
۵۱	آقا سید علی
۵۲	این سید آخرش
۵۳	خاموش
۵۴	دست خالی
۵۵	روح بلند
۵۶	بنایم
۵۷	پیروزی انقلاب و شروع جنگ تحمیلی
۵۹	دادسرای انقلاب
۶۱	دعا برای حضرت امام (رض)
۶۲	صرع
۶۴	هیئت حسن نیت!
۶۵	سؤال
۶۷	فرماندهی
۶۹	برونسی همینه؟
۷۰	بدون درگیری
۷۱	تدبیر
۷۳	معبر
۷۴	جناب میرزا

۷۵	جواد را فراموش نکن!
۷۷	طوفان
۷۸	حسینی‌ها اینطرف
۸۰	ریگهای داغ
۸۱	خجالت می‌کشم
۸۲	بی‌بازگشت
۸۴	آن‌جا خوابم نمی‌برد
۸۵	ساده
۸۶	سواد
۸۷	پاشو برو دنبال کارت
۸۸	درد دل
۸۹	شهید انقلاب
۹۲	عشق به اهل بیت
۹۳	حضور روحانی
۹۴	نهی از منکر
۹۶	پیمان
۹۸	فقط چشمهاش
۱۰۰	کبوتر سفید
۱۰۱	لباس سرداری
۱۰۳	تپه برونستی
۱۰۵	فیض حضور

۱۰۶	منور
۱۰۷	لایق
۱۰۹	پیشانی بند
۱۱۰	نصیحت
۱۱۲	من نمی‌توانم بچه‌ها را تنها بگذارم
۱۱۳	جایزه
۱۱۴	ارتفاع شهداء
۱۱۵	تو فاز ما نیست
۱۱۷	فرماندهٔ تیپ
۱۱۸	یاری دین خدا
۱۱۹	حرف و عمل
۱۲۰	نماز اول وقت
۱۲۱	نود و نه در صد!
۱۲۲	دستور اسلام
۱۲۴	گناه
۱۲۶	غذای بسیجی
۱۲۷	توكل شهید بروننسی
۱۲۹	با دهان روزه
۱۳۰	من دانشگاه رفتم!
۱۳۲	آقای بروننسی بدرو
۱۳۳	استاندار

۱۳۴	معنی مقلد
۱۳۵	آب فرات
۱۳۶	الهام
۱۳۷	غذای گرم
۱۳۹	خرقه
۱۴۰	من زن وبچه‌ام را دوست دارم
۱۴۱	آخرین بسیجی
۱۴۳	بهش بهشت می‌دهد
۱۴۴	نشانه
۱۴۵	ریالهای سعودی
۱۴۶	حرمت پدری
۱۴۷	مفت مردن
۱۴۹	چشم به راه
۱۵۰	من روحیه گرفتم
۱۵۱	شهادت
۱۵۳	چهار راه خندق
۱۵۵	من اینجا می‌ایستم
۱۵۷	نماز، آخرین وصیت!
۱۵۸	خونم همین جا بر زمین خواهد ریخت
۱۵۹	آرامش
۱۶۰	کمرم شکست

۱۶۱	نوبت من
۱۶۲	زینب
۱۶۴	اهداف امام
۱۶۵	این گریه میمانت دارد
۱۶۶	یادگاری
۱۶۸	ردای سبز شهادت
۱۶۹	مهماں
۱۷۰	اسلحة داماد صدام
۱۷۱	عزیز دردانه
۱۷۲	رؤیای صادقانه
۱۷۳	نذر
۱۷۴	جهیزیه
۱۷۵	عیدی
۱۷۷	دلجویی
۱۷۹	خاطرات شهید
۱۸۱	کلاه شرعی
۱۸۲	راه شهداء
۱۸۳	توسل
۱۸۴	عقبنشیشی پیروزمندانه
۱۸۵	اول راه
۱۸۶	تمرین غذا نخوردن

۱۸۷	وصیت‌نامه
۱۸۹	فرازهایی از وصیت‌نامه سردار
۱۹۰	توصیه‌های قرآنی
۱۹۳	ولایت و رهبری
۱۹۵	مقام شهیدان
۱۹۶	دفاع مقدس
۱۹۸	توصیه به مادر
۱۹۹	توصیه به همسر
۲۰۰	توصیه به برادر
۲۰۱	توصیه به خواهران
۲۰۳	توصیه به فرزندان
۲۰۹	مناجات

سخنی با خواننده

پدیده مخرب جهانی سازی فرهنگی می‌رود تا انسان معاصر را به انسانی بی‌هویت تبدیل کند. انسان بی‌الگو و بدون فرهنگ و تاریخ.

نخبگان فرهنگی کشورها در مقابل این پدیده برای هویت بخشیدن به زندگی انسانی هر کدام سعی در زنده کردن قهرمانان تاریخی و ملی خویش دارند و برای این مهم قعر تاریخ خود را می‌کاوند. این تلاش برای نجات انسان از گردابی است که سردمداران استکبار در دهکده به اصطلاح جهانی خود ایجاد کرده‌اند. در آن دهکده انسان بی‌قهرمان است، خودباخته و بدون پشتوانه عظیم ملی و دینی. او به آسانی در مقابل استیلای فرهنگ مهاجم سر تسلیم فرود می‌آورد، رنگ می‌بازد و با خویش بیگانه می‌شود.

انسان ایرانی در طول تاریخ کمتر دستخوش بی‌هویتی گشته است زیرا در فرهنگ او درونمایه‌های محکم دینی و ملی همواره به او هویت و اصالت بخشیده، دستمایه‌های ملی با انگیزه‌های

دینی به هم آمیخته و قهرمانان را تبدیل به اسطوره‌های فراموش نشدنی کرده است. اینگونه است که «رستم» پدید می‌آید و «کاوه» آفریده می‌شود. و این هنر «فردوسی» است که با تکیه بر اندیشه‌های اسلامی خویش «یل سیستان» را برمی‌کشد و «رستم دستان» می‌کند، آنگاه با او به مقابله با تهاجم بیگانگان می‌رود.

فرهنگ غنی و قهرمان پرور شیعه، مشحون از قهرمانانی است که از سرچشمۀ کربلا سیراب شدند و قیام سالار شهیدان را چراغ راه خویش ساخته و آنگاه چون مقتدای خویش حسین بن علی (علیه السلام) جاودانه شدند.

عرصه دفاع مقدس زمینه‌ای بود برای ظهور قهرمانانی که هشت سال جنگ نابرابر تحملی را به دفاعی مقدس تبدیل کردند و در آن خصلتهای جوانمردی، از خودگذشتگی، خودباوری و شهادت طلبی را به منصة ظهور رسانیدند.

فرزندان خمینی کبیر (قدس سره) غزل عرفان و مثنوی حماسه را به هم آمیختند و قصيدة مقاومت سروندند و هر کدام خورشید تابناکی شدند بر تارک آسمان ایران اسلامی و چراغی فرا راه آیندگان این مرز و بوم.

چنانکه مقام معظم رهبری (مدظله) می‌فرماید: «بی‌شک اگر لحظات پرمعنی و پرماجرای هر یک از این رشادتها و حماسه‌ها ثبت شود، غنی‌ترین میراث معنوی برای تاریخ بر جای می‌ماند.» نویسنده‌گان امروز مانند فردوسی نیاز به کاوش تاریخ باستان ندارند. قهرمانان امروز در چند قدمی ما هستند. قهرمانان دفاع

مقدس نه افسانه‌اند و نه زائیده تخیل نویسنده. آنها شاید هم بازی، همکلاسی و همزم مابودند و شاید هم در همسایگی ما زندگی می‌کردند. بستگان و فرزندانشان هنوز با ما چهره به چهره از رشادتها و دلاوری‌هایشان سخن می‌گویند.

کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان یکی از مجموعه‌های فرهنگی است که وظیفه خطیر کاوش در زندگی سرداران شهید و شهدای دفاع مقدس استان را با هدف الگوسازی و تبیین سیرت این قهرمانان گمنام و روایت گوهای از آنچه در آن سالهای به یاد ماندنی اتفاق افتاد را بر عهده دارد.

معاونت ادبیات کنگره با بهره‌گیری از اساتید مجرّب و نویسنده‌گان متعهد، تألیف و تدوین کتابهای دفاع مقدس را در قالبهای متنوع از جمله داستان و خاطره، در دستور کار خویش قرار داده که کتاب حاضر نمونه‌ای از این مجموعه می‌باشد.

امید که چاپ و انتشار این نوشهای گامی باشد در جهت مصون‌سازی جامعه اسلامی از خطر بزرگ بی‌هویتی و خودباختگی فرهنگی و با آرزوی آنکه خواننده‌گان عزیز کاستی‌ها را به دیده اغماض بنگرنند و ما را در ادامه این مسیر از راهنمایی‌های خویش محروم نسازند.

دبيرخانه کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار
شهید استان‌های خراسان

پیش‌گفتار

تاریخ هماره مقهور مردانی بوده است که در نبرد با خویش به پیروزی رسیدند و آنگاه به مبارزه با جبر تاریخ برخاستند، مردانی که مثنوی حماسه و غزل عرفان را به هم آمیختند و قصيدة مقاومت را سروندند. آنگاه از جنگ که پدیده‌ای بس شوم و نامیمون است گنجی مقدس ساختند که تا به امروز هم محققین و قلم به دستان شاید توانسته باشند مرواریدهایی از این دریای موج و خروشان صید کنند.

سردار شهید عبدالحسین بروننسی فرمانده دلاور تیپ ۱۸ جوادالاًئمه لشکر ۵ نصر یکی از بی‌شمار سردارانی است که در تنور جنگ پخته شدند و هفت شهر عشق را گشتند و در وادی فنا فی الله به دیدار معشوق شتافتند.

روزی که حسب‌الامر استاد انصاریان، بازنویسی خاطرات شهید بروننسی را آغاز کردم هرگز فکر نمی‌کردم نوشتمن از شهید و برای شهید کاری بدین اندازه سخت و مشکل باشد؛ که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها. اما آنچه بیشتر از همه مرا در به جان خریدن مشکلها مصمم می‌کرد الطاف خفیه الهی و انوار نورانی آن شهید عارف بود. از آغاز کار همواره حضورش را حس کردم، با او بودم، با او می‌نوشتیم، با او برمی‌خاستم، می‌نشستم، به زیارت می‌رفتم و در این راه بیش از پیش به صدق گفتار حق - جل علا -

پی بردم که «و لاتحسِن الَّذِينَ قُتْلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ امواتا ... ». ^۱ و اینک که کار به پایان رسیده است، ذکر چند نکته ضروری می‌نماید:

۱- آنچه پیش روی شماست، شمه‌ای بسیار ناچیز از زندگی سراسر سیر و سلوک شهید بزرگوار برونسی است که امکانات و منابع ما قادر به بررسی و غور در ابعاد مختلف وجودی آن عارف دلسوزخته نبوده و نخواهد بود.

۲- در نوشتن متن بیشتر از همه به مختصرنویسی و حفظ امانت و سندیت موضوع توجه شده، و سعی بر این بوده که زبان خاطره چیزی بین محاوره (زبان گوینده خاطره) و نوشتار (زبان فارسی دستورمند) باشد؛ و حتی الامکان از جملات و عبارات خود گوینده استفاده شود.

کتاب دارای توالی و تعالی زمانی است برای تحقق توالی، کتاب از کودکی شهید آغاز و تا شهادت و بعد از آن ادامه پیدا می‌کند؛ و تعالی و تکامل نیز با توجه به این که زندگی شهید سرشار از رمز و رموزی عارفانه است و شهید برونسی به حق سالک الی الله بود.

شخصیت شهید از اول کتاب دارای سیر تکاملی است، این سیر تکاملی از دوران ورود شهید به عرصه مبارزه علیه رژیم طاغوت آغاز می‌شود. و شهید با طی کردن مقامات تبتل تافنا پله پله تا

پیش‌گفتار □ ۲۱

ملاقات خدا می‌رود. کتاب مجموعاً شامل زندگی نامه، خاطرات خانواده، دوستان و همزمان و وصیت‌نامه شهید می‌باشد.

در پایان لازم است از تلاش‌های خالصانه و بی‌ریای تمام کسانی که در جمع‌آوری و تدوین این اثر زحمات بیشمار کشیده‌اند، بالاخص استادم آقای احمد انصاریان، معاونت محترم جمع‌آوری، و برادر عزیزم جناب سرهنگ سید‌کاظم کرباسی پژوهش‌گر پرونده شهید، خانواده معظم شهید برونسی و دیگر عزیزانی که در این امر خطیر مرا یاری داده‌اند خاص‌مانه تشکر کنم و موفقیت همه آنها را از خداوند تبارک و تعالی بخواهم.

والسلام
سید علیرضا مهرداد

از هبوط تا عروج

مردان حق را چه سود که بگوییم کی و کجا تولد یافتند، که آنان فراتر از زمان و مکانند. به حق پیوستگان ممزوج حقند و حق همیشه بوده و خواهد بود. آنان به هیچ مکان و زمانی تعلق ندارند و مصادق این سخن، کودکی است که اگرچه در روستای گلبوی^۱ دیده به جهان گشود اما در اندک زمانی شهرتش فراگیر شد و نامش از مرازهای جغرافیایی و ملی گذشت؛ و این گویی ویژگی مکتبی است که آغازگرشن شهیدی بود که روزی در خانه محقر فاطمه (س) پا به عرصه وجود نهاد و دیگر روز در هند الگوی انقلاب گاندی شد. کودکی را که عصر روز سوم شهریور یک هزار و سیصد و بیست و یک صدای گریه‌اش در گلبوی پیچید عبدالحسین نام نهادند که: «تنزل الاسماء من السماء». ^۲ چه اسم بامسمایی، از همان کودکی حلقه نوکری مولایش را به گوش کشید. آنچه از خردسالیش می‌دانیم این است که در دامان طبیعت

۱- از توابع کدکن تربت حیدریه
۲- نامها از آسمان نازل می‌شود

رشد کرد، سعه صدر را از دشت‌های وسیع آموخت و پاکی را از چشم‌های ساران به ودیعت گرفت. در رودها جاری شده، کوهها را الگوی صلابت و پایمردی خویش قرار داده. اذان را از گلدسته‌های کوچک مسجد روستا نیوشید و روح و جانش به صدای قرآن که صبحگاهان در خانه محقرشان می‌پیچید جلا یافت. و محبت را، خدا می‌داند از که آموخت که وقتی به خدمت زیر پرچم رفت تمامی مردم روستا نبودش را احساس کردند. اما آغاز هجرت او از روستا شروع فصل جدیدی از کتاب زندگیش بود، فصلی که زیربنای تمام فصول شد. در اولین روزهای خدمت سربازی برای مأموریت ویژه برگزیده شد و با کمال صداقت عزم جزم کرد که در لباس مقدس سربازی به میهنش خدمت کند.

اما هنگامی که چشم گشود دید بر لبه تیز تیغی ایستاده است^۱ که یک سویش تباہی و تاریکی، و دیگر سوی سعادت و نیک‌بختی است و همه چیز به تصمیم او بستگی دارد. لبه شمشیری که عبدالحسین بر آن ایستاده بود همان ابتلایی بود که بر سیاسی عابد یا یوسف صدیق در آن گرفتار شده بودند. او با خود اندیشید «من کیم؟ بر سیاسی عابد یا یوسف صدیق؟ با هر کدام چقدر فاصله دارم؟ چه می‌توانم کرد؟»: «الامارحم ربی»

^۱ شهید برونی برای گماشتگی در منزل سرهنگی برگزیده شد و برا ثر بی‌عف‌تی اهل خانه، خانه را ترک کرد. تو ضیح اینکه در زمان حکومت پهلوی فرماندهان از شد نظامی سربازان را برای آن‌چنان خدمات شخصی اجبر می‌کردند. که در اصطلاح به آن گماشتگی می‌گفتهند.

از هبوط تا عروج □ ۲۵

و پروردگارش گویی می‌شنید که چون به خویش آمد بر آستانه در بود برگشته از شب، از سیاهی و از ظلمات. عبدالحسین، ابن سیرین وار انجام خدمات نظافتی را برماندن در منجلاب فساد ترجیح داد^۱ و آنگاه روشنی را در قلبش احساس کرد، و این آغاز آن فصل نوین بود که زیربنای تمام فصول شد. از آن روز عبدالحسین فردا را می‌دید. چراغی که حق به تلافی عدول او از باطل در جانش افروخته بود همیشه فرا راهش بود.

وقتی از سربازی به روستا آمد مردم از خوشحالی در پوست نمی‌گنجیدند که مردانگی را، پاکی را و دستگیری مستمندان را به ارمغان آورده بود، می‌دانستند که آمده است تا پشته خاری را از پشت پیرمردی بازگیرد و یا کوزه‌ی آبی را از دوش پیر زالی.

عبدالحسین به سنت رسول الله تن داد و همسری مؤمنه و پاکدامن برگزید تا در فراز و نشیب زندگی یار و یاورش باشد. و از آن روز مردان و بزرگران ملک اربابی با مردی آشنا شدند که خدا را در همه‌جا می‌دید. در گندمzar، در مزرعه، در زلالی آب جویبار. و ارباب مردی را می‌شناخت که بی‌دغدغه تقلب و دزدی و کم‌کاری پگاه، به صحراء می‌رفت تا شامگاه لقمه حلالی به سفره

۱- به جرم فرار از منزل سرهنگ یک هفتۀ موظف به نظافت توالت‌های پادگان شد. چنان‌که ابن سیرین که جوانی خوش‌سیما بود و وقتی در مقاًبل خواهش نفسانی زنی قرار گرفت برای فرار از گناه بدن خود را به فضولات انسانی الود و بعد از آن خداوند به او قدرت تعبیر خواب عنایت فرمود.

داشته باشد. اما این حلاوت و شیرینی دوام نیافت. مأمورین اصلاحات ارضی پایی به روستا نهادند.

مردمی که از ظلم بیش از حد ارباب به ستوه آمده بودند اینک در مسجد نشسته و برای تصاحب زمینهای اربابی لحظه‌شماری می‌کردند ولی هرچه چشم گردانند او را ندیدند. عبدالحسین نیامده بود و روانه کردن قاصدهای پی درپی کاری از پیش نبرد. کشاورزان نمی‌دانستند که از چاله به چاه می‌افتنند اما عبدالحسین این را می‌دانست و در جواب همه یک کلام گفت: مالتان را حرام نکنید این آب و ملک غصبه است.

دیگر زمینی نبود که عبدالحسین روز آن کار کند و از سویی نان همه را آلوده به شبده و حرام می‌دید و این‌گونه بود که مهاجر فی سبیل الله شد. هرچه بود فروگذاشت و به پابوس غریب‌الغربا (ع) آمد.

آن روز دنیای شهر با تمام نقش‌نگارش و با تمام بزرگیش روح بلند عبدالحسین را قفسی بیش نبود.

سینه پاک و بی‌غل و غش جوان روستایی، دوز و دغل و ظلم را برنمی‌تافت. مشاغل متفاوت را آزمود. هر کدام را شبده‌ای بود. گویی به مردم آموخته بودند که زندگی بر پایه ظلم استوار است، ظلم کنید به خویش و دیگران، و اگر ظلم نکنی به تو ظلم می‌شود!

از هبوط تا عروج ۲۷ □

کشوری که در رأسش، حکام جور حکومت می‌کردند، ظلم و فساد تا پایین‌ترین طبقات آن ریشه دوانده بود، و عبدالحسین همه را آلوده می‌دید. کوچه‌ها پر از فساد، شیرفروشی که آب و شیر را به هم می‌آمیزد و سبزی‌فروشی که تقلب می‌کند؛ و عبدالحسین رد مقابل این سیل بنیانکن فساد، حصن حصینی می‌طلبید که به آن پناه آرد. پایش که به خانه علماء باز شد آن را همان حصن حصین یافت که می‌توان از تمام بليات بدان پناه برد. پای درسشان می‌نشست، از آنان می‌آموخت و بدیشان اقتدا می‌کرد. وقتی روز را با تمام سختی سپری می‌کرد، شب شروع دوباره‌ای بود که در خانه علمای وقت مشهد به کوشش و تلاش پردازد، و در یکی از همین شبها با طبله جوانی آشنا شد که سرنوشت زندگیش را تغییر داد.

حجه‌الاسلام والمسلمین خامنه‌ای^۱ آن مرادی بود که عبدالحسین به تمام مریدش شد. نمازش را در مسجدی می‌خواند که او امامش بود. و برای دیدن او رنج سفر ایرانشهر را بر خویش هموار کرد و با او پیمان مبارزه بست، و بر این پیمان استوار ماند. و چنین شد که پای در عرصه مبارزات سیاسی علیه رژیم سفاک پهلوی نهاد. و آنگاه خمینی (رض) را شناخت. منزل اجاری و محقر عبدالحسین مرکز فعالیتهای سیاسی شد و از آن روز لحظه‌ای آرام نگرفت. برای رساندن پیامهای روشنگرانه

۱- مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

امام خمینی (رض) به شهر و روستاهای استان مسافرت کرد و به یارگیری برای انقلاب پرداخت. سیمای نورانی و قول لینی که خداوند ارزانیش داشته بود همه را به سوی وی میکشاند و هر دل سنگی را نرم میکرد.

سفاكان ساواک بارها دستگیری شدند و به زندان انداده شدند. اما وقتی دندانها یش را میشکستند، میگفت قربان دندان شکسته رسول الله (ص).

وقتی شب به پایان رسید و سیاهی به سپیدی پیوست و نور آمد و روح الله دمید، عبدالحسین بادیه‌نشین پیر جماران شد و پا در رکاب سبزپوشان حسینی نهاد.

از جمله افراد اولین گروه اعزامی به کردستان بود، و در آزادسازی جاده بانه سردشت فداکاری بسیار کرد. چون بازگشت، کوس رسوایی دولت وقت را نواخت که این نه هیئت حسن‌نیت که سوءنیت است؛ بدانید که خیانت میکنند نه خدمت.

عرصه‌های نبرد حق علیه باطل بستر مناسبی بود که استعداد بالقوه عبدالحسین به فعل درآید. اولین مسؤولیت او فرماندهی گروهان بود. رشادتها یش در متوقف کردن نیروهای تا بن‌دن‌دان مسلح عراق در ڈب حردان نگاهها را متوجه فرماندهی و مدیریت او کرد. با عزل بنی صدر و تغییر فرماندهی جنگ، عبدالحسین به فرماندهی گردان برگزیده شد.

از هبوط تا عروج ۲۹ □

در عملیات بیت المقدس و فتحالمبین خوش درخشید. با شکل‌گیری نیروهای خراسان به لشکر ۵ نصر آمد و فرماندهی گردان ولی الله را بر عهده گرفت.

عبور از میدان مین در عملیات رمضان و فرماندهی گردان آرپی جی زن‌ها، استناد افتخاری بود که بر جای گذاشت و آنگاه نامش بر سر زبانها افتاد. دشمن از نام برونسی هراس داشت. تعیین جایزه از طرف حزب بعث برای سرش گواه این ادعا است. نیروهای دشمن در گوش یکدیگر نام تیپ برونسی را زمزمه می‌کردند و یکدیگر را از مقابله با آن بر حذر می‌داشتند.

آنگاه به افتخار سرداری سپاه اسلام نایل آمدو فرماندهی تیپ ۱۸ جوادالائمه را بر عهده گرفت و دیگر کسی نتوانست جلوی هجوم نیروهای بسیجی را به تیپ برونسی سد کند. هر کس سراغش را می‌گرفت و هر دیده‌ای مشتاق دیدنش بود.

برونسی با قبول فرماندهی تیپ ۱۸ جوادالائمه پای به وادی دیگر از الهامات معنوی و سلوک عرفانی گذاشت. گرچه از اولین روزهای مبارزه علیه رژیم ستم‌شاهی همواره متظر شهادت بود و جز با غسل شهادت قدم به خیابان نمی‌گذاشت اما با انتساب یگانه رزمش به جوادالائمه یعنی جوانترین امام معصوم (ع) دائم در ذهن سردار این سؤال تکرار می‌شد: «که مگر امام جواد (ع) چقدر عمر کرد و تو ای برونسی که فرماندهی تیپ امام جواد (ع) را بر عهده داری تا کی می‌خواهی زنده بمانی؟!»

و گاه در دیدارهای خصوصیش می‌گفت: «دیگر از خانواده شهدا خجالت می‌کشم.»

اینک سردار به شهادت می‌اندیشد، به فنای فی الله.

عملیات خیر و شهادت مظلومانه یاران باوفایش، از جمله سردار شهید ابوالفضل رفیعی جانشین لشکر ۵ نصر غبار حزن و اندوه را بر چهره اش نشاند؛ چنان که هنگام ترک منطقه در حالی که اشک از چشمانش سرازیر بود گفت این سرزمین برایم آشناست. بوی وصال می‌دهد انگار این سرزمین با من سخن می‌گوید.

سردار برونی به پاس رشادتهاش در عملیاتهای مختلف بویژه عملیات میمک، به مکه مکرمه مشرف شد.

از میقات احرام بست و به میعاد رهسپار شد. پروانه‌وار دور حرم دوست چرخید و شیطان درون و برون را رجم کرد و به پالایش دل از غیر حق پرداخت، چنان‌که وقتی باز آمد صفائ دلش دوچندان شده بود. کدورت از آینه دل زدوده بود و گویی هر لحظه فرمان «ارجعی» را می‌شنید. حالش تغییر کرد، مزاح دوستان را با لبخندی پاسخ می‌گفت. دائم سر در جیب تفکر داشت، کم سخن می‌گفت، روز به روز از زمینیان فاصله می‌گرفت؛ و این همه، از رفتار و سیر و سلوک او نمایان بود.

تا هنگامه عملیات بدر برپا شد. برونی بارها در عملیات به سختی مجروح شده بود، حتی در یکی از عملیاتهای با خون گلویش

از هبوط تا عروج ۳۱ □

بر دیواره سنگی نام خمینی (رض) را نگاشت اما از شهادت سخنی به میان نیاورد.

اینک پنهان و آشکار از شهادت خویش سخن می‌گفت. در جلسه توجیهی عملیات بدر گفت: « وعده ما چهارراه خندق» و هنگام حرکت مانع خواندن دعای حرز در گوشش شد؛ و آنگاه به یکی از همزمانش گفت: «اگر من در این عملیات شهید نشدم در ایمان من شک کنید». نبرد سختی آغاز شد. دشمن که از قبل آماده مقابله بود به مصاف آمد. با این همه، شب اول عملیات خط شکسته شد، دشمن مجبور به فرار گشت و سردار مردانه به تعقیب دشمن پرداخت.

سومین روز، دشمن با تمام تجهیزات برای بازپس‌گیری چهارراه خندق حرکت مذبوحانه خویش را آغاز کرد، سردار برخلاف عملیات گذشته که لباس خاکی می‌پوشید خرقه‌ای سبز پوشیده بود و آنگاه سوگند یاد کرد که تا آخرین نفس در خندق خواهد ایستاد. همسنگرانش یک یک بر زمین افتادند و سردار همچنان مردانه می‌جنگید؛ برایر کثرت تیراندازی خون از گوشهاش سرازیر شد. هر چند لحظه یکبار گوشی بی‌سیم را بر می‌داشت و چند تکییر جانانه سر می‌داد خبر حیات و مقاومت خویش را اعلام می‌کرد. تعداد انگشت‌شماری اطراف سردار مقاومت می‌کردند و برایش مهمات تهیه می‌کردند و سردار فقط شلیک می‌کرد؛ و این در حالی بود که بیسیم‌های عقبه مرتب از

سردار درخواست می‌کردند که برگردد. آخرین کسی که سردار را دید بیسیم‌چی اش بود.

پشت خاکریز روی زانو ایستاده بود و دشمن را می‌نگریست. بیسیم‌چی صدا زد: «دیگر کسی نمانده، باید برگردیم.» و برونسی پاسخ نداد.

نژدیکتر آمد. نیمی از بدن سردار را ترکش برده بود. برونسی شهید شده بود. اما هنوز ایستاده بود، که سروها ایستاده می‌میرند.

روحش شاد
والسلام

سخنان مقام معظم رهبری در دیار با خانواده شهید

خداؤند ان شاءالله شما را که این زحمات را تحمل کردید، این بچه‌ها را به این زحمت بزرگ کردید، فقدان همسر به این خوبی، به این مؤمنی را تحمل کردید، ان شاءالله به شما صبر بدهد، اجر بدهد و درجاتش را عالی کند.

خداؤند ان شاءالله این شهید عزیز را با پیغمبر محسور کند، درجاتش را عالی کند.

پنجره

در منزلی که در ایرانشهر گرفته بودیم، سه چهار تا پنجره داشتیم، یعنی هر اتاق یک پنجره به کوچه داشت. از کوچه اولاً سروصدا می‌آمد، ثانیاً وقتی میهمان داشتیم و حرف می‌زدیم مأمورین شهربانی می‌آمدند پشت پنجره می‌ایستادند و حرفها را گوش می‌دادند.

شهید بروننسی و همراهان آمده بودند ایرانشهر، گفتیم بروید این پنجره‌ها را ببندید. گفتند: همین الان. رفتند آجر و گچ گرفتند و به فاصله کوتاهی پنجره‌ها را بستند طوری که از طرف کوچه پنجره بود اما از طرف خانه دیواری آجری.

مقام معظم رهبری
حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

تحصیلات عالیه

شهید برونستی تحصیل کرده نبود. توی جبهه کسانی که ایشان را دیده بودند می‌گفتند، وقتی می‌ایستاد و برای رزم‌نده‌گان سخنرانی می‌کرد، تأثیر حرفش، از حرف تحصیل کرده‌ها به مراتب بیشتر بود. وقتی سخنرانی می‌کرد این بسیجی‌ها و این مجموعه‌ای که آنجا بودند را کاملاً تحت تأثیر قرار می‌داد. آنچنان مستدل و منطقی با اینها حرف می‌زد مثل یک انسانی که تحصیلات عالیه دارد. آدم انقلابی اینگونه است، روحیه انقلابی اینگونه است. مثل آب روان مطالب از ذهنش به زبانش می‌آمد و برای این جوانها بیان می‌کرد.

مقام معظم رهبری
حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

گزیده‌ای از سخنان آیت‌الله معصومی امام جمعه تربت حیدریه و نماینده خبرگان رهبری

سردار شهید برونسی، این شهید مظلوم و سردار مخلص و فداکار، در جهت پیروزی انقلاب و بعد از پیروزی در نبرد با صدامیان، رشادتهای بسیار ارزشمندی از خود نشان داد. از پاوه شروع کرد و در دب حردان با امیک جنگید. در فتحالمبین فرمانده گردن خط‌شکن بود. بعد در عملیات خیر، میمک و... معاون تیپ حضرت جوادالائمه (ع) شد، و در نتیجه در حالی که فرماندهی تیپ ۱۸ جوادالائمه (ع) را بر عهده داشت به درجه رفیع شهادت نایل آمد و به ائمه اطهار ملحق شد. این شخص عایله ۸ نفری را به خدا واگذار کرد و از دین و انقلاب دفاع کرد.

من غالباً در جبهه با ایشان بودم. سخنان بسیار خوبی بود و گفتارش تأثیر بسزایی داشت. علاقه به امام (رض) و حضرت آیه‌الله خامنه‌ای مثل شیر و شکر در وجودش آمیخته بود. اهل نماز

از هبوط تا عروج ۳۷ □

بود و نماز شبیش ترک نمی‌شد. قبل از انقلاب شغل‌های متعددی داشت. گاهی اوقات با اینکه در مضيقه معیشت بودو عایله‌مند هم بود، اما وقتی متوجه می‌شد که این کسب خالی از شبهه نیست خالی از حرام نیست اگر دخلش هم زیاد بود صرف نظر می‌کرد. تا اینکه کار بنایی را انتخاب کرد. در عین حال که ایشان این شغل را انجام می‌داد، سرگرم یاری مقام معظم رهبری هم بود، و برای اینکه بیشتر در خدمت آیه‌الله خامنه‌ای باشد کراراً و مراراً روزها بنایی می‌کرد و شباهه کارهای تدارکاتی و خدمات به رهبر و مجالس قبل از انقلاب ایشان مشغول بود. به قدری رشید و فداکار بود که خود صدام می‌گفت: اگر کسی سر سردار بروننسی را برای من بیاورد جایزه دارد.

او کفر جهانی را به وحشت انداخته بود و واقعاً چشم و چراغ دلاوران خطه خراسان و تربت حیدریه بود. خیلی مشتاق شهادت بود و غالباً با غسل شهادت در فرماندهی تیپ حاضر می‌شد. من به ایشان بسیار علاقه داشتم و از صبحتهای ایشان خوشم می‌آمد. هر وقت از عملیات برمی‌گشت گلایه داشت که چرا شهید نشده.

قبل از عملیات بدر، یک روز به من گفت: « حاج آقا معصومی، اگر من در این جبهه شهید نشوم، به لیاقت خودم شک می‌کنم.» من به ایشان عرض کردم جناب آقا بروننسی این فرمایشات را نکن هدف شهادت نیست. بودن شما غرض ما هست. شما عضو

مؤثری هستید و نباید ما شما را از دست بدھیم؛ و باز با سوز تکرار کرد: «حاج آقا، اگر من در این عملیات زنده برگردم به لیاقت خود شک می‌کنم.» که طبق خواسته‌اش به درجهٔ رفیع شهادت رسید.

«والسلام عليکم و رحمه الله و برکاته»

سالهای قبل از انقلاب

دنبال ابن ملجم

شب احیا بود و پدرم با عبدالحسین به مسجد روستا رفته بودند. عبدالحسین هنوز خیلی کوچک بود. یک ساعت بیشتر طول نکشید. پدرم در حالی که عبدالحسین را بغل کرده بود برگشت. گفت: بچه خوابش گرفته بود، آوردمش خانه.

پدرم به مسجد برگشت و عبدالحسین خوابید. کم کم عبدالحسین شروع کرد به نفس نفس زدن مثل آدمی که در حال دویدن باشد. زیر لب چیزهایی می‌گفت و نفس نفس می‌زد. مادرم را صدا زدم. آمد بالای سرشن و بیدارش کرد. وقتی از خواب بیدار شد با ناراحتی گفت: «چرا بیدارم کردید. می خواستم ابن ملجم را بکشم. آمده بود جلوی در مسجد ایستاده بود و نمی‌گذاشت مردم وارد شوند. من دنبالش کردم و می خواستم اورا بکشم. چرا مرا بیدار کردید؟!»

حليمه برونسى - خواهر شهيد

پرستار کوچک

عبدالحسین از همان کودکی مهربان و با خدا بود.
عمویی داشتم که براثر بیماری فلچ شده بود و نمی‌توانست از
جایش تکان بخورد.

عبدالحسین با اینکه هنوز سن چندانی نداشت، مرتب به ایشان
سرمی‌زد و کارهایش را انجام می‌داد. به من هم می‌گفت: «خواهر
جان بیا برویم پیش عمو. من برایش قرآن می‌خوانم تو هم
کارهایش را انجام بده. اطرافش را جمع و جور کن، در عوض من
برایت عروسک می‌خرم.» من هم آن زمان خیلی بچه بودم با هم
می‌رفتیم و کارهای دور و بر عمو را انجام می‌دادیم.

سالهای قبل از انقلاب ۴۳

زهرا برونسی - خواهر شهید

غصبی است

در سال ۱۳۴۱ در قضیه اصلاحات ارضی، وقتی مأمورین اصلاحات ارضی آمدند مردم خیلی خوشحال شدند که حالا زمین دار می‌شوند، آب و ملکدار می‌شوند. اما برخلاف انتظار ما شهید برونسی آب و ملک را قبول نکرد. وقتی ایشان قبول نکرد مردم هم شک کردند. چهار شبه شدند. عده‌ای آمدند پیش شهید و گفتند: «این آب و ملک مال ماست. این خان ظلم می‌کند». واقعاً هم ظلم می‌کرد. شهید برونسی می‌گفت: «حساب ظلمش چیز دیگری است و حساب زمینها را که شاه به زور می‌گیرد و به من و تو می‌دهد چیز دیگری». می‌گفت: «مالستان را با این آب و ملک غصبی، حرام نکنید.»

حاج عباس تقیزاده – همسایه

نان حلال

سال اولی بود که از روستا به مشهد آمده بودیم عبدالحسین در سبزی فروشی کار می کرد، روزی ۱۰ تومان هم مزد می گرفت که بحمد الله مزد خوبی بود. یک شب وقتی آمد خانه دیدم خیلی ناراحت است. علت را که پرسیدم گفت: «این کار هم از کار قبلی خیلی بدتر است؛ هم صاحب معازه کم فروشی می کند، هم صبح تا شب باید با زنهای بی حجاب سر و کله بزنم!»

گفتم خب کار راحتی است، مزدش هم خوب است.

گفت: «نان باید حلال باشد، کم و زیادش مهم نیست. از فردا صبح می روم سر گذر. از فردا بیل و کلنگ خرید و رفت سر گذر؛ و شبها هم که می آمد خانه با خوشحالی می آمد. می گفت: «نان زحمت کشی نان پاک و حلالی است.» از سر گذر شروع کرد تا اینکه آخرش شد یک استاد معمار که چند شاگرد داشت.

معصومه سبک خیر – همسر شهید

مهربان بود

حاج آقا برونسی خیلی مهربان بود و به زندگی و بچه‌ها هم خیلی علاقه داشت. سال اولی که آمده بودیم مشهد، قالی می‌بافتیم و بعداز مدتی مريض شدم. با حاج آقا برونسی پیش دکتر رفتیم و دکتر گفت: «ایشان باید استراحت کند.»

وقتی به خانه برگشتم، شهید برونسی اول دار قالی را جمع کرد و فرستاد روستا و بعد هم هر روز صبح که می‌خواست برود سر کار، کارهای خانه را انجام می‌داد و بعد می‌رفت.

همسر شهید

تحصیل علم

از روستا که به مشهد آمدیم، هنوز مستأجر بودیم وضع مالی خوبی هم نداشتیم. یک روز ایشان برای خبرگیری از پدر و مادرشان به روستا رفتند. موقع برگشتن دیدم چند تا از جوانهای روستا را با خودشان آوردند. هر کدام ۱۵ سال بیشتر نداشتند. با خوشحالی و خنده گفت: «اینها را آورده‌ام که درس طلبگی بخوانند. خرجشان را هم خودم می‌دهم». ناراحت شدم و گفتم: «الآن با این وضعیت که ما داریم، شما صبح تا شب زحمت می‌کشی تا یک نان بخور نمیری تهیه کنی، آن وقت رفتی اینها را آوردي؟»

گفت: «برکتش را خدا می‌دهد شما ناراحت نباش.» خلاصه رفت و اسم آنها را نوشت و خرج اینها را هم صبح به صبح از همان پول میداد و الان هم آنها جزو روحانیون باسواند و انقلابی هستند.

همسر شهید

طرف من نیا

در سالهای قبل از پیروزی انقلاب من معلم بودم و ایشان بنایی می‌کرد. به من می‌گفت: شما دیگر طرف من نیا. سوال کردم چرا؟ گفت: «شما کارمندی، ماهی هزار و دویست تومان مواجب می‌گیری و با همین حقوق زندگیت می‌چرخد اگر دولت بفهمد کار سیاسی می‌کنی نانت آجر می‌شود. شما فقط از دور متوجه من باش. اگر مرا گرفتند به خانواده‌ام سر بزن و مواطن آنها باش.»

اکبری - خویشاوند

کتاب درسی

قبل از انقلاب با شهید برونسی یک هسته مبارزاتی تشکیل دادیم. دامنه فعالیتمان هم فقط در مشهد نبود. شهید برونسی بارها به بیرجند، کاشمر، تربت فریمان و دیگر شهرهای استان مسافت کرد و نوارها و اعلامیه‌های حضرت امام را به افراد مورد نظر می‌رساند. خیلی فعال بود. شیوه‌های خاصی هم داشت. مثلا کتابها و اعلامیه‌های حضرت امام را با محموله‌های اداره فرهنگ^۱ در لابه‌لای کتابهای درسی می‌فرستاد، و در شهرستانها افرادی بودند که تحويل می‌گرفتند در همین رابطه یکبار در کاشمر دستگیر شد؛ که با وساطت عده‌ای از دبیرهای کاشمر که آشنا بودند آزاد شد.

حججه‌الاسلام محمد قاسمی - همزم

و جعلنا...

اعتقاد ایشان به آیات قرآن و تأثیر آن خیلی زیاد بود.
خودش تعریف می کرد که قبل از انقلاب یک روز با دوچرخه
به سر کار بنایی می رفت، دیدم نیروهای ارتش خیابانی را سد
کرده‌اند و نمی‌گذارند مردم رد بشوند.
من هم مسیرم از همانجا بود. گفتم: «خدایا! من قول داده‌ام،
باید بروم» یکدفعه به ذهنم رسید که آیه «وجعلنا»^۱ را بخوانم.
شروع کردم به خواندن، و آمدم از کنار نیروهای ارتشی رد شدم و
هیچ‌کس جلوی مرا نگرفت.

---

۱ - «وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فِيهِمْ لَا يَدْرِى مَرْءَوْنَ» آیه نهم از سوره یا سین که برای کور شدن چشم دشمن می‌خوانند.

سالهای قبل از انقلاب ۵۱

سردار علی صلاحی - همزم

اعتراف

جلسات سیاسی مثل سخنرانیهای آیت‌الله خامنه‌ای را او می‌رفت
شرکت می‌کرد و بعد خبرش را برای ما می‌آورد.
می‌گفت: شما در کارهای مبارزاتی من دخالت نکن که اگر
دستگیر شدم هوای خانواده‌ام را داشته باشی.

هر موقع می‌خواست جایی برود، خانمش بی‌خبر بود. به من
می‌گفت: «رفتم فلان‌جا، اگر بچه‌ها چیزی خواستند تهیه کن.»
یک روز فهمیدم دستگیر شده. وقتی آزاد شد دلم طاقت نیاورد،
رفتم سراغش دیدم دندانهاش ریخته و اندازه ۱۰ سال پیر شده
است.

گفتم: چی شده؟ چرا اینجوری شدی؟ گفت: «شکنجه‌ام
کرده‌اند، شکنجه‌های وحشتناک، سنگریزه ریخته‌اند داخل دهانم و
با مشت به چانه‌ام می‌زندند تا اعتراف کنم ولی من آرزوی اعتراف
را به دلشان گذاشتم.»

اکبری - خویشاوند

آقا سیدعلی

قبل از پیروزی انقلاب شهید برونسی از طرف نماینده حضرت امام (ره) مأمور شد یک سری مدارک را ببرد ایرانشهر و تحويل حضرت آیت‌الله خامنه‌ای که آنجا تبعید بودند بدهد. وقتی از سفر برگشت حالت عجیبی داشت. آب سرد نمی‌خورد. چای نمی‌خورد. متکا زیر سرش نمی‌گذاشت. روی زمین می‌خوابید، عرق می‌ریخت و نمی‌گذشت پنکه را روشن کنیم. می‌گفت: «بیا برو ببین آقا سیدعلی کجا زندگی می‌کند. ما اینجا همه جور وسایل راحتی داریم ولی آقای خامنه‌ای در هوای گرم ایرانشهر بدون هیچ امکاناتی زندگی می‌کند.»

همسر شهید

این سید آخرش...

آقای برونسی تربیت شده علماء بود. مرتب به منزل آقایان رفت و آمد می‌کرد. شبها با همه خستگی روزانه‌اش برای آنها (علماء) بنایی می‌کرد. بعد کم کم با آیه‌الله خامنه‌ای آشنا شد. میتوانم بگویم مرید آقا شده بود. هر جا آقا سخنرانی می‌کرد ایشان مرتب شرکت می‌کرد. گاهی اوقات صحبتها را ضبط می‌کرد و گاهی اوقات در دفترچه کوچکش یادداشت می‌کرد و بعد در فرصتهای مناسب آنها را به دیگران انتقال می‌داد. آقا در مسجد امام حسن مجتبی نماز می‌خواندند. آقای برونسی از سر کار بنایی برای خواندن نماز به آنجا می‌رفت. اگر صحبتی بود گوش می‌داد و بعد می‌رفت خانه. یکبار که با هم‌دیگر پای صحبت‌های آقا نشیته بودیم ایشان خیلی بی‌پروا به رژیم شاه حمله کردند، شهید برونسی رو به من کرد و با شوق و خنده گفت: «این سید آخرش ما را به کشتن می‌دهد!»

حجه‌الاسلام محمدرضا رضایی - همزم

خاموش

سال ۵۱ ما بنایی می‌کردیم. استادمان هم آقای برونسی بود. یکی از بنها رادیو آورده بود سر کار. رادیو روشن بود و خواننده زنی آواز می‌خواند. شهید برونسی به آن آقا گفت: «یا این رادیو را خاموش کن یا می‌زنم می‌شکنم.» آن بنا هم ناراحت شد و کار را رها کرد و رفت.

سید جواد قیاسی – همسایه

دست خالی

در سالهای سخت مبارزه علیه رژیم شاه، سالهایی که بردن نام امام هم دل و جرأت می‌خواست، ایشان با تمام توان وارد میدان مبارزه شد.

شبها در خانه ایشان جمع می‌شدیم و گاهی اوقات تا ساعت دوازده شب می‌نشستیم. شب نامه می‌نوشتیم، اطلاعیه‌های حضرت امام را تکثیر می‌کردیم و بعد هم می‌رفتیم آنها را پخش می‌کردیم. همان سالها اسلحه خریده بود و برای ما هم کلاس اسلحه‌شناسی گذاشته بود، می‌گفت: «ما باید آماده باشیم که اگر حضرت امام دستور اقدام مسلحانه دادند و خواستیم وارد میدان شویم، دست خالی نباشیم.»

حجۃ‌الاسلام محمد رضا رضایی - همزم

روح بلند

در یکی از راهپیمایی‌های قبل از انقلاب، فکر کنم چهلم شهداي تبریز بود، تظاهرکنندگان با مأمورین درگیر شدند و عده زیادی از جمله شهید برونسی را دستگیر کردند.
به واسطه فشاری که روی رژیم بود، بعد از ده روز با اخذ سند آزاد شد.

وقتی برای عیادتش رفتم دیدم پژمرده است. دندانهاش شکسته بود و تمام بدنش را سیاه کرده بودند، البته از نظر جسمی واقعاً خیلی ضربه خورده بود اما من می‌دانستم که شکنجه جسمی نمی‌تواند این آدم را خرد کند، بس که روح بلندی داشت. هرچه سؤال کردم جواب نداد. بعداً فهمیدم که ایشان را از لحاظ روحی شکنجه کرده‌اند و به ایشان خیلی توهین و هتك حرمت شده است.

حجۃ‌الاسلام محمد رضا رضایی - همزم

بنایم

با آقای بروننسی فعالیت سیاسی می‌کردیم، نوارها و اطلاعیه‌های حضرت امام را تکثیر و پخش می‌کردیم. روزی در حال پخش اعلامیه در محدوده خیابان شهید بهشتی فعلی نیروهای ساواک به ما مشکوک شدند.

بروننسی باموتور گازی مستقیماً از سر کار بنایی آمده بود و حتی لباس کارش را هم در نیاورده بود. با همان موتور گازی آمدیم جلوی یک مغازه میوه‌فروشی، توقف کرد. وارد مغازه شد و تا ساواکی‌ها برسند اطلاعیه‌ها را پنهان کرد. ساواکی‌ها آمدند و شروع کردند به سؤال و جواب از ما، که کی هستید؟ چه کار می‌کنید؟ آقای بروننسی با لهجه گفت: «بنایم داداش. نمی‌بینی هیکلم گچیه، دارم از سر کار می‌یام. شما دنبال چی می‌گردی». بعد شروع کرد جیهایش را گشتن و یک تکه آجر هم از جیبش در آورد و گفت بفرمایید.

سردار شهید محمدبابا رستمی^۱

---

۱ - این خاطره توسط سرهنگ پاسدار سید‌هاشم موسوی از زبان شهید رستمی نقل شده است. سردار شهید محمدبابا رستمی فرمانده عملیات

۵۹ سالهای قبل از انقلاب □

سپاه خراسان بود که در تاریخ ۵۹/۱۰/۱۸ به شهادت رسید.

پیروزی انقلاب و شروع جنگ

تحمیلی

دادسرای انقلاب

در سالهای اول تشکیل سپاه، من و شهید برونسی برای حفاظت و نگهبانی به دادسرای انقلاب مأمور شدیم. دادسرا در محل فعلی سپاه ملک آباد مستقر بود. با توجه به وضعیت سیاسی آن زمان و درگیری‌های منافقین، زندانی‌های زیادی در خود دادسرا نگهداری می‌شدند.

پیرمردی داشتیم به نام اسداللهی، خدا رحمتش کند. ایشان زندانبان بود. موقع نماز که می‌شد این پیرمرد به شیوه اختراعی خودش زندانی‌ها را به صف می‌کرد، چشمها را می‌بست بعد دست هر کدام را روی شانه نفر جلویی می‌گذاشت و اینها را ردیفی می‌برد برای دستشویی و وضو.

ظهر یکی از روزها داخل آسایشگاه نشسته بودیم که آقای اسداللهی سراسیمه آمد، جلوی در ایستاد. فقط به زحمت توانست بگوید: «فرار کرد، یکیشان فرار کرد.»

تا ما آمدیم پرس و جو کنیم که کی و چطوری فرار کرد، شهید برونسی دوید داخل محوطه و شروع کرد به جستجو.

زندانی ظاهراً از پنجره دستشویی رفته بود داخل حیاط، بعد خودش را مخفی کرده بود تا در فرصت مناسب به بیرون فرار کند. یک آن چشممان افتاد به زندانی که به طرف دیوار می‌رفت. مردم هم داخل همین ایستگاه اتوبوس اول خیابان ایستاده بودند، برونسی تا چشمش به زندانی افتاد سرعتش را بیشتر کرد. پای دیوار بیمارستان سپیده انقلاب رسید به زندانی که از دیوار بالا می‌رفت، خودش را بلند کرد و به هر زحمتی بود پاچه شلوار زندانی را گرفت آنجا یک صحنه عجیبی پیش آمد و در کش و قوس‌های بین زندانی و ایشان شلوار زندانی از پایش در آمد، برونسی مانده بود چه بکند، رهایش کند فرار می‌کند، ادامه بدهد خوب مردم همه جای او را می‌بینند. به هر زحمتی بود این زندانی را از دیوار پایین کشید. هر کس دیگر غیر از ایشان بود حداقل چند تا سیلی آبدار به آن زندانی می‌زد ولی ایشان خشم خودش را کنترل کرد و با یک ملایمت و ملاطفت خاصی زندانی را آورد به طرف دادسرا. یادم نمی‌رود که آقای اسداللهی چقدر خوشحال شده بود؛ پیشانی ایشانرا بوسید. بعداً آقای رازینی دادستان وقت مشهد از شهید برونسی خیلی تجلیل کرد؛ چون زندانی فراری آدم خطرناکی بود و در بازجویی‌های بعدی خانه‌های تیمی و گروه‌های زیادی را لو داد.

سرهنگ پاسدار محمد صبوری - همزم

دعا برای حضرت امام (رض)

قبل از شروع جنگ، من در محلات و مساجد شهر برای سخنرانی می‌رفتم. مرتب اتفاق می‌افتد که افراد می‌آمدند و به اقتضای وضعیت سیاسی کشور سؤالاتی می‌کردند.

من هم به سوالات و شباهات آنها جواب می‌دادم. گاهی می‌دیدم مردی نیمه مسن می‌آمد و اظهار دلسوزی می‌کرد به حضرت امام (ره)، و از من می‌خواست که برای حضرت امام (ره) که نقطه اتکای انقلاب است دعا کنم. می‌پرسید نحوه دعا و خواستن سلامتی برای امام (ره) چگونه است؟ بعدها فهمیدم این مرد آقای برونسی است.

حجه‌الاسلام سیدجواد بختیاری - همز

صرع

وقتی قضیه کردستان پیش آمد، شهید رستمی که فرمانده عملیات سپاه مشهد بود تصمیم گرفت گروهی از پاسداران مشهدی را به کردستان بفرستد. وقتی خبر به نیروهای سپاه رسید همه داوطلب شدند؛ تا اینکه رستمی مجبور شد قرعه‌کشی کند. بیست و پنج نفر نیرو لازم بود و قرعه ۲۳ یا ۲۴ به نام شهید برونسی افتاد. وقتی آقای رستمی نام ایشان را اعلام کرد از خوشحالی فریاد کشید و از شوق شروع کرد به گریه کردن. یک ساعت به نیروهای اعزامی اجازه دادند که بروند با خانواده‌ایشان خداحفظی کنند و به ایستگاه راه آهن بیایند.

بعدها شهید برایم تعریف کرد که: وقتی برای خداحفظی به خانه رفتم، دیدم همسرم مریض است و به حالت غش روی دست مادرش افتاده؛ مانده بودم که چه کار کنم. صبر کردم تا بهتر شد و به هوش آمد. مادر خانم گفت: خوب شد آمدی، مقصومه حالش خوب نیست. گفتم: راستش آمده‌ام خداحفظی کنم می‌خواهم به

پیروزی انقلاب و شروع جنگ تحمیلی □ ٦٧

جبهه بروم. همسرم با شنیدن این حرف دوباره غش کرد. اما من تصمیم را گرفته بودم و چاره‌ای نداشتم. وقتی پا بر چهارچوبه در گذاشتم و خواستم از خانه خارج شوم گفتم: یا فاطمه الزهرا (س) خودت شاهدی که برای دفاع از دین و کشورم می‌روم و همسرم را به تو می‌سپارم. به منطقه که رسیدم با خانه تماس گرفتم. دیدم حال همسرم خوب است و خیلی اظهار خوشحالی می‌کند. علتش را پرسیدم. گفت: از وقتی که به جبهه رفتی آن بیماری لعنتی (صرع) هم از خانه ما بیرون رفته.

سردار محمود باقرزاده – همزم

هیئت حسن نیت!

شهید برونسی جزو اولین گروه نیروهای اعزامی به کردستان بود. وقتی از کردستان برگشت، رفتیم استقبالش. لباس سیاه پوشیده بود با بند حمایل و کلاه آهنی بر سر داشت. رفتیم داخل صحن امام، آنجا با حضور شهید هاشمی نژاد، ایشان یک سخنرانی کرد که همه را مجدوب و هوشیار کرد. برای اولین بار از ایشان شنیدیم که گفت: «هیئت حسن نیت دولت موقت و... دارند خیانت می‌کنند. فتنه عجیبی دارد در آنجا ریشه می‌دواند. باید هوشیار باشیم و جوانها یمان را بفرستیم تا ریشه این فتنه را بخسکانند.»

سرهنگ پاسدار سید کاظم حسینی فر - همزم

سؤال

شهید برونستی از همان روزهای اول تجاوز عراق به ایران، وارد میدان جنگ شد. به عنوان یک نیروی تکور^۱ وارد شد.

در منطقه دب حردان با هم بودیم، و در حقیقت محکمترین سد دفاعی ما مقابل دشمن همین بچه‌های خراسان بودند. شهید رستمی، شهید نیک عیش، شهید برونستی، شهید علیمردانی جدی‌ترین مانع برای ورود دشمن به اهواز بودند. آنجا البته مها را قبول نداشتند.

من یادم هست طرح یک عملیات را تهیه کردیم و رفیتم اهواز پیش تیمسار شهید فلاحتی، و ایشان هم آمد برای بازدید منطقه و طرح ما. شهید برونستی پشت خاکریز ایستاده بود و نگهبانی می‌داد. تیمسار فلاحتی مثل اینکه از ایشان خوشش آمده بود. چون برونستی سنش از ما بیشتر و جاافتاده‌تر بود. به شهید برونستی گفت: «بابا خسته نباشی، اینجا چه کار می‌کنی؟» برونستی با توجه

۱- به نیروی رزمی‌نامه پیاده نظام اطلاق می‌شود.

به ذهنیتی که از بنی صدر و اطرافیانش داشت یک کمی تن داشد، برگشت و گفت: «این هم شد سؤال؟ معلوم است برای چه آمده‌ام، آدمد از کشورم دفاع کنم.»

من پادرمیانی کردم و به شهید فلاحتی گفتم: «تیسمار، ببینید بچه‌های ما با چه مشکلاتی دارند می‌جنگند. امیک در مقابل مجهزترین سلاحهای دنیا، آن هم کجا؟ سد دفاعی اهواز.»

کم کم بچه‌ها جمع شدند. بعد شهید رستمی توضیح داد که این بچه‌ها یادگاران جنگهای کردستانند. اینها شجاعترین افراد در زمان خودشانند. اینها با امیک جلوی دشمن تا بن دندان مسلح را گرفته‌اند. اگر امکانات بدھید با این طرحی که داریم قطعاً دشمن را عقب می‌رانیم.

شهید فلاحتی وقتی که طرح ما را دید، روحیه بالای بچه‌ها را دید، اشک در چشم‌اش حلقه زد. گفت: «فلانی، به خدا قسم به من ابلاغ شده، بخشنامه شده که یک تکه هم به شما ندهم. بنی صدر به همه جا نامه زده که به بچه‌های سپاه هیچ‌گونه امکاناتی داده نشود.»

سردار نورعلی شوستری - همزم

فرماندهی ...

برونسی همینه؟

من تا سال ۶۱ شهید برونسی را ندیده بودم، اما از شجاعتهاي ايشان در فتح المبين و بيت المقدس چيزهايی شنيده بودم و اينكه ايشان فرمانده گرдан عبدالله است، يعني گردان خطشكى که نامش در همه‌جا پيچide بود و راديو عراق مرتب از فرماندهش به نام بروسلی ياد می‌كرد.

قبل از عملیات رمضان بنا بود خدمت ايشان برسيم و من انتظار داشتم که با يك شخصيت برجسته نظامي و با يك هيكل درشت، قد بلند و مثلاً قيافه آن چنانی رو به رو شوم. اما وقتی که به من گفتند شهید برونسي ايشانند واقعاً يکه خوردم. يك چهره آفتاب خورده، محاسن بلند، لباسهاي خاکي و خيلي حالت افتادهای داشت.

گفتم: «برونسی که می گن همینه؟»

گفتند: «بله هميشونند.»

سرهنگ پاسدار تيموري - همزم

بدون درگیری

وقتی عملیات بیت المقدس را از منطقه دب حردان شروع کردیم، قضیه جوری شد که بچه‌ها از پشت سر، عقبه دشمن را بریده بودند و ما که حمله کردیم همه‌جا دشمن جلوتر از ما فرار کرده بود.

فردای عملیات در ایستگاه حسینیه شهید برونسی مرا صدا زد و گفت: «یادت هست دیروز گفتم فردا یک جای خوبی با همدمیگر صحبت می‌کنیم و یک مطلب مهمی را به تو خواهم گفت.» گفتم: بله

گفت: «من قبل از عملیات، یک لحظه چشم‌هایم را گذاشتم روی هم، دیدم راه باز شد، آبهای و نی‌ها کنار رفت، میدان مین باز شد، و ما بدون درگیری داریم پیش می‌رویم.»

تدبیر

در عملیات رمضان، بنده در خدمت سردار شهید برونسی بودم. شب عملیات وقتی میدان مین را که خیلی هم عریض و طویل بود رد کردیم و رسیدیم پشت خاکریز دشمن، یک مرتبه بسیم به صدا درآمد.

باور نکردنی بود. دستور عقبنشینی دادند. می‌گفتند یگانهای جناحین شما نتوانسته‌اند عمل کنند، باید برگردید.

شهید برونسی همیشه فرماندهان ارشد جنگ را قسم می‌داد که (موقع عملیات به من نگویید بیا عقب، که من اهل عقبنشینی نیستم). حالا مانده بودیم که برونسی با این دستور چکار می‌کند. دستور مافوق بود ولی خلاف میل ایشان. آنجا احساس کردم انگار کوهی را روی دوش شهید گذاشتند. کمی از بچه‌ها فاصله گرفت و با خودش خلوت کرد.

نمی‌دانم در آن لحظات خلوت چه پیش آمد، چون وقتی برگشت چهره‌اش خیلی بشاش بود.

گفت: «برمی‌گردیم.»

آن شب من به قدرت فرماندهی این مرد بزرگ پی بردم. قریب هفتصد نفر نیرو در دل میدان مین‌گیر کرده بودند. داخل یک معبر دو متری. اگر غیر از مدیریت و فرماندهی ایشان بود شاید همه نیروها از بین می‌رفتند. ایشان با یک تسلی کوتاه زیر آتش دشمن و در تاریکی شب، با صبر و خونسردی فوق العاده‌ای نیروها را برگرداند. فکر کنم از هفتصد نیرو، ما دو نفر شهید دادیم که برای یک موقعیت بحرانی واقعاً معجزه‌آسا بود.

هادی پورغلام - همزم

معبر^۱

آن شب شهید برونسی جان دو گردان نیرو را نجات داد. شب عملیات والفجر مقدماتی بود. گردان شهید برونسی و گردان آقا سید کاظم حسینی رسیدند پشت میدان مین. قرار بود معبر زدن از میدان مین، همزمان با حضور نیروها در پشت میدان مین صورت بگیرد. تخریبچی‌ها شروع کردند به معبر زدن، ولی کارشان خیلی طول کشید. ساعت ۳/۵ صبح آقای حسینی رفت برای بررسی اوضاع و پایش رفت روی مین. کم کم تیراندازی عراقیها شروع شد و وضعیت دم به دم مشکلتر می‌شد.

شهید برونسی بلند شد و دو رکعت نماز خواند و کمی نیایش کرد. بعد بلند شد و رفت سراغ تخریبچی‌ها و گفت: «شما دارید اشتباه می‌کنید، شما در عرض میدان حرکت می‌کنید نه در طول میدان». وقتی دقت کردند متوجه شدند که درست می‌گوید و از مسیر منحرف شده‌اند. دوباره کار را از نو شروع کردند و موفق شدند میدان را باز کنند.

سرهنگ پاسدار سیده‌اشم موسوی - همزرم

---

۱ - را هي که از میان میدان مین برای عبور نیروها باز می‌شود.

جناب میرزا

آیت‌الله میرزا جواد آقا تهرانی - از علمای معروف و برجسته مشهد - تشریف آورده بودند منطقه. ایشان درخصوص اطاعت از فرماندهی خیلی حساس بودند. می‌خواستند بروند سنگر دیدبانی. به من گفتند: «برای من از فرمانده اجازه بگیرد». فرمانده خط هم شهید بروننسی بود.

آمدم خدمت شهید بروننسی گفتم: «جناب میرزا می‌فرمایند به من اجازه بدھید بروم به سنگر دیده‌بانی».

آقای بروننسی مکثی کرد و بعد گفت: «به جناب میرزا بگویید ما هم که آمده‌ایم به اذن شما آمدیم، والا جانمان را لازم داریم، برای خودکشی نیامدیم». آمدم خدمت جناب میرزا گفتم: آقای بروننسی این جوری گفتند. فرمودند: «برو بگو او که شما به اجازه ما آمدید فرق می‌کند و حکم جهاد است. من اگر از پیش خودم بروم و کشته شوم خودکشی است اما اگر با اجازه فرمانده بروم شهیدم». وقتی این مطلب را به شهید بروننسی گفتم اشک در چشمانش جمع شد. گفت: «وقتی جناب میرزا این جوری می‌گن پس ما چطور باید اطاعت کنیم؟»

حجه‌الاسلام فاسمی - همزم

جواد را فراموش نکن!

مرحوم آیه‌الله حاج میرزا جواد آقا که از علمای بزرگ مشهد بودند، جبهه زیاد تشریف می‌بردند. ایشان خیلی به رزم‌نده‌ها علاقه داشتند و احترام می‌گذاشتند و می‌گفتند: «شماها خیلی از ما جلوتر هستید». یک شب آقا برای سخنرانی به تیپ امام جواد (ع) تشریف آوردند. موقع نماز که شد، قبول نمی‌کردند بروند جلو باشند و نماز جماعت بخوانند. آقا امام جماعت نمی‌شدند. هرچه اصرار کردیم که دلمان می‌خواهد یک نماز به امامت شما بخوانیم قبول نکردند. شهید بروننسی رفت جلو و گفت: «حاج آقا بروید جلو باشند!».

فرمود: «شما دستور می‌دهید؟»
شهید بروننسی گفت: «من کوچکتر از آنم که به شما دستور بدhem؛ خواهش می‌کنم.»

گفتند: «نه، خواهش شما را نمی‌پذیرم.» بچه‌ها شروع کردند
التماس کردن که آقای برونسی، بگو دستور می‌دهم، ما آرزو داریم
یک نماز پشت سر ایشان بخوانیم.

آقای برونسی با خنده گفت: «حاج آقا! دستور می‌دهم شما جلو
بایستید، همین جوری با لبخند دستور می‌دهم.»

حاج میرزا جواد آقا فرمودند: «چشم فرمانده عزیزم!»
بعد از نماز ایشان آمدند سراغ شهید برونسی، حالت محزون و
متواضعی داشتند و اشک از چشمان این پیرمرد زاهد سرازیر بود.
به شهید برونسی گفتند: «دوستم عبدالحسین! از من فراموش
نکنی، از جواد فراموش نکنی!» همیشه می‌گفتند: «جواد» فقط
اسمشان را می‌گفتد.

شهید برونسی ایشان را در آغوش گرفت و گفت: «حاج آقا!
شما کجا و ما کجا! شما ما را فراموش نکنید!»
میرزا جواد آقا گفتند: «این تعارفات را کنار بگذارید؛ فقط من
این خواهش را دارم که از جواد یادت نرود!»

سرهنگ پاسدار سید کاظم حسینی فر - همزم

طوفان

گردان در محاصره دشمن قرار گرفته بود و مهماتمان رو به اتمام خود من فقط چند تا فشنگ داشتم. عده‌ای از بچه‌ها شهید و مجروح شده، و بعضی از نیروها روحیه خودشان را از دست داده بودند. شهید برونی مرتب به نیروها روحیه می‌داد. می‌گفت: «قوی باشید، ما خدا را داریم، ائمه معصومین را داریم.»

بعد گفت: «بیایید دعای کاشف‌الکرب را بخوانیم.» شروع کردیم به دعا خواندن. هر کدام از بچه‌ها سیصد بار دعا را خواندند. بعد از اتمام دعا طوفان بزرگی شروع شد و گرد و خاک بلند شد. دشمن براثر همان طوفان شدید عقب‌نشینی کرد و ما نجات پیدا کردیم.

حسینی‌ها اینظرف

در چادرهای منطقه رحمانیه نشسته بودیم. بسیجی‌ها ساکها را بسته و چادرها را جمع کرده بودند، مأموریتشان هم تمام شده بود و عازم مشهد بودند، اتوبوسها آمده بودند. همه لباس شخصی پوشیده و آماده رفتن که حکم عملیات به لشکر پنج نصر ابلاغ شد.

فرماندهان جلسه تشیکل دادند و برای نگهداشتن بچه‌ها خیلی بحث شد. بیشتر آنها می‌گفتند: کی می‌تواند این بسیجی‌های آماده حرکت را نگه دارد.

شهید برونسی آمد و گفت: «من صحبت می‌کنم.» نگاه‌ها به سوی ایشان برگشت. البته از نفوذ کلام ایشان خبر داشتیم ولی مطمئن بودیم که بچه‌ها قبول نمی‌کنند.

خلاصه میدان صبحگاه را آماده کردند و بچه‌ها را آن‌جا جمع کردند، ایشان رفت پشت تریبون و گفت: «هر کس می‌خواهد با امام حسین باشد بایستد و هر کس می‌خواهد برود، بفرماید. الان

بهتان بگویم که نیاز است من خودم کنار می‌ایستم هر کس
می‌خواهد بایستد و هر کس می‌خواهد برود، برود.»
من یادم نمی‌آید بروننسی چیزی بیشتر از این گفته باشد. البته
یک روضه حضرت زهرا هم خواند و بعد آمد پائین. سور و ولوله
عجیبی بین بچه‌ها افتاد. بچه‌ها شروع به گریه کردند و حدود ۹۰٪
برگه‌های مرخصی و پایان مأموریت را پاره کردند. می‌خواستند
چادرها را علم کنند که شهید بروننسی گفت: «ان شاء الله نصب
چادرها در منطقه غرب کشور.» نتیجه آن قضیه، عملیات میمک
شد؛ که با موفقیت و به فرماندهی خود شهید بروننسی انجام شد.

سرهنگ پاسدار تیموری - همزم

ریگهای داغ

در کنار سد دز آموزش می دیدیم. یک روز ظهر وقتی از عملیات رزمی خسته برگشته بودیم، همه وضو گرفتند و به طرف چادر نمازخانه آمدند. منتظر بودیم شهید برونسی بیاید تا پشت سرشن نماز بخوانیم. با کمال تعجب دیدیم رفت روی ریگهای داغ ایستاد و گفت: «من اینجا نماز می خوانم هر کس می خواهد به من اقتدا کند بیاید اینجا» این کار شهید در عین حال که جنبه عبادی داشت حالت آموزشی هم داشت. بعد از نماز هم شهید برونسی ایستاد و گفت: «اگر اینجا تزکیه نفس نباشد آن طرف خلاصه عذابی هست، آتشی هست.»

سرهنگ پاسدار تیموری - همزم

خجالت می‌کشم

سال ۶۱ در خدمت ایشان بودیم. فرمانده گردان ما بود. شب وقتی که از رزم شبانه برگشتیم، گفت: « حاجی دلم می‌خواهد امشب زیر این نور لطیف مهتاب دعای توسل بخوانیم.» تا آخر دعا گریه می‌کرد دعا تمام شده بود ولی هنوز شهید برونسی گریه می‌کرد، اشک تمام صورتش را پوشانده بود. وقتی آرامتر شد پرسیدیم چرا اینقدر گریه می‌کنید. همان‌طور با حالت گریه گفت:

«من شرمنده‌ام که به عنوان یک فرمانده، وظیفه خودم را خوب انجام نداده‌ام. وقتی به مشهد می‌روم در وهله اول از امام رضا خجالت می‌کشم بعد از خانواده شهدا، حتی بچه‌های خودم وقتی می‌پرسند بابا! هنوز صدام را نکشته‌اید؟ جوابی ندارم.» ایشان حالات معنوی عجیبی داشت و همین حالات را به نیروهای تحت امرش هم انتقال می‌داد.

حجه‌الاسلام قاسمی - همز

بی بازگشت

بعد از عملیات مسلم بن عقیل جنازه شهید آهنی در نزدیکی دشمن مانده بود، شهید برونسی به ایشان خیلی علاقه داشت یک شب گفت: «شهید آهنی به گردن ما حق دارد؛ ما با هم خیلی رفیق بودیم. بیا برویم جنازه اش را بیاوریم.» گفتم منطقه حساس است. قبول نکرد گفت: «بیا برویم».

نیروهای لشکر ۲۱ امام رضا در آن خط مستقر بودند. رفتیم با آنها صحبت کردیم. گفتند: نمی‌شود جنازه را بیاوریم چون جنازه را تله کرده‌اند و زیرش را مین‌گذاشته‌اند و منطقه هم در تیررس دشمن است، دشمن روی آن منطقه دید کامل دارد. برونسی اصرار کرد که باید برویم؛ حالا که تا اینجا آمده‌ایم تا جای جنازه هم می‌رویم. رفتیم نزدیک جنازه، هر کار کردیم نشد؛ دست خالی برگشتم. قبل از برگشتن، برونسی سرش را گذاشت روی زمین مدتی با شهید آهنی صحبت کرد. می‌گفت: «این درست نیست که خودت تنها بروی، برای ما هم طلب شهادت

کن.» و همین طور گریه می‌کرد، درد دل می‌کرد، بعد برگشتیم. خیلی ناراحت بود. گفت: «خوب شهید شده، به آرزویش رسیده، مهم نیست جنازه‌اش کجا باشد.» گفت: «نه، اگر شهید برگردد و خانواده‌اش جنازه او را بینند خیلی بهتر است.» گفت: «اگر خود شما شهید شدی راضی هستی برای آوردن جنازه تو یکی دیگر بیاید و شهید شود.» گفت: «نه، من آرزویم این است که جایی شهید شوم که جنازه‌ام بماند و دیده نشود، اصلاً گم شود.»

سرهنگ پاسدار سید کاظم حسینی فر - همزم

آن جا خوابم نمی برد

از مشهد با شهید برونسی تماس گرفتند و گفتند: خانمستان مریض است و حالشان خوب نیست. با اصرار بچه‌ها، ۱۵ روز مخصوصی گرفت و رفت. بعد از دو سه روز دیدیم برگشت. گفتم: «حاج آقا، با آنهمه گرفتاری که شما داشتید باید مدتی در مشهد می‌ماندید». گفت: «من وقتی اینجا مسؤولیت دارم، آنجا خوابم نمی‌برد. آنها را به خدا سپردم و آمدم. وقتی اینجا هستم یقین دارم که خدا کمکشان می‌کند. خدا خودش گفته که من وکیل خانواده کسی هستم که در راه من جهاد کند.»

سردار محمود باقرزاده – همز

ساده

شهید برونسی مجروح شده بود. برای عیادت به منزلشان رفتم. وضع زندگیش خیلی ساده بود، چند موکت رنگ و رو رفته کف خانه اش انداخته بود.

همسرش می گفت: «چند روز قبل از اینکه از بیمارستان به خانه بیایند، همکاران ایشان یک تخته فرش آورده‌اند گفتند این فرش را پهن کنید. مسئولین شهر به عیادت ایشان می‌آیند، خوب نیست که خانه با این وضعیت باشد.»

وقتی آقای برونسی به خانه آمدند گفتند: «این فرش را کی آورده؟»

گفتم: «آورده‌اند دیگه.»

گفت: «هر کس آورده ببرید به او بدھید. من اگر روی این فرش بخوابم از جبهه فراموش می‌کنم، اصلاً از همه چیز فراموش می‌کنم.» و ما را مجبور کردند که فرش را بردمیم پس دادیم.

حسن قاسمی _ خویشاوند

سوانح

شهید برونسی به قدری در مسائل قرآنی و تفسیر و شأن نزول آن کار کرده بود و بر اثر قرائت و تأمل و تعمق در قرآن به جایی رسیده بود که با تسلط و زیبایی آیات را تفسیر می‌کرد، که حالا تفسیر این آیه چیست؟ چه زمانی نازل شده است؟ برداشت من چی هست؟ و این جور مسائل؛ یعنی سوانح قرآنی ایشان واقعاً خوب بود.

هادی پورغلام - همزمان

پاشو برو دنبال کارت

حاجی برای روحیه نیروهایش خیلی اهمیت قائل بود، به هیچ کس به هیچ عنوان اجازه نمی‌داد که روحیه بچه‌ها را تضعیف کند. همیشه به روحانیون و مذاح‌ها می‌گفت در روضه‌ها و صحبت‌هایشان چیزی نگویند که باعث تضعیف روحیه بشود. یک وقتی مذاحی آمده بود تیپ امام جواد (ع). شب در بین مذاحی شروع کرد روضه یتیمان شهدا را خواندن؛ خانواده‌های بی‌سرپرست و بچه‌های یتیم که منتظر بابا دم در می‌خوابند و خلاصه‌الی آخر.

شهید برونی وسط روضه بلند شد رفت سراغ مذاح. دستش را گرفت و گفت: بسه! جبهه نیاز به این جور روضه خواندن ندارد. عوض اینکه به این نیروهای آماده عملیات روحیه بدھی، داری روحیه آنها را تضعیف می‌کنی، پاشو! پاشو برو دنبال کارت!

سرهنگ پاسدار تیموری - همزم

در ددل

شهید برونسی سخنران ماهری بود، شیرین و احساسی سخنرانی می‌کرد. یاد نمی‌رود یک روز عید در سایت چهار آمد برای بچه‌های تیپ سخنرانی کرد. خیلی زیبا درباره غدیر صحبت کرد. از جمله مطالبی که از سخنرانی شهید یادم هست این است که گفت: «می‌خواهم امروز برایتان در ددل کنم، می‌خواهم عقده دل را خالی کنم، چون امروز روز امامت و ولایت است. می‌خواهم از مظلومیت علی (ع) بگویم. اگر امروز درد دل نکنم پس کی و کجا باید حرف‌های دلم را بزنم. شما مخلصترین نیروهای مردمی هستید در این مکان مقدس، روز ولایت هم هست. گوش کنید ببینیم به علی (ع) و خاندان علی چه گذشت.»

خدا رحمتش کند. با آن لهجه زیبا که داشت آنقدر شیوا صحبت می‌کرد. در آن آفتاب گرم بچه‌ها مدتی گریه می‌کردند و خود ایشان هم گریه می‌کرد و مرتب اشکهایش را پاک می‌کرد. خلاصه آن روز یک روز به یادماندنی شد.

سرهنگ پاسدار شهید خوشرو - همزم

شهید انقلاب

هجدۀ نفر بودیم برای شناسایی به منطقه چنانه رفته بودیم. روزها استتار می‌کردیم و شبها راه می‌رفتیم. ما در حقیقت میان نیروهای دشمن بودیم. خوراکی هم خیلی کم داشتیم. هر روز سهمیه افراد، مقداری برنج خام بود. سه نفر از بچه‌های لبنان همراه ما بودند و یک نفر هم طلبۀ با ما بود. بعد از سه شبانه روز خوراکی‌ایمان تمام شد. آب و غذا نداشتیم؛ از ریشه گیاهان استفاده می‌کردیم و شهید بروننسی اجازه نمی‌داد از غذای سنگرهای عراقی استفاده کنیم. آن طلبۀ‌ای که با ما بود بریده بود و عقب می‌ماند. یک روز بعد از نماز صبح نشسته بودیم، همان طلبۀ گفت: «من دچار شک و تردیدم».

شهید بروننسی گفت: «اگر من این حرف را بزنم اعتراضی نیست، اما تو که چند سال نان امام زمان (عج) را خوردۀ‌ای چرا این حرف را می‌زنی؟» آن روحانی متأثر شد و گفت: «من باید خودم را بسازم».

۹۷ □ ... فرماندهی

روزهای بعد دیدیم خیلی سرحال است. گفت: «چی شده؟
مردنی بودی؟ چه طور سرحال شدی؟»

گفت: «نگفتم خودم را درست می‌کنم.» گفت: چی شد؟ گفت:
«دیشب وقتی استمار کرده بودیم، دیدم صحرای وسیعی در مقابلم
است خرم و سرسبز؛ آقایی بالای سرم ایستاده بود که صورتش
آفتاب را منعکس می‌کرد. به من گفت: پاشو، مگر فرزند اسلام و
شهید انقلاب به تو نگفت: «تو که نان امام زمان را خورده‌ای چرا
باید تردید به خود راه بدهی؟ سخن او حجت است؟»

بلند شدم و گفت: «آقا عاقبت ما چه می‌شود؟ فرمود: پیروزی
با شماست و شکست با دشمن است ولی اگر پیروزی واقعی را
می‌خواهید برای فرج من دعا کنید.»

«گفت: اقا من شهید می‌شوم؟ فرمود: اگر بخواهی. گفت:
چگونه؟ گفت: تو در همین مسیر شناسایی شهید می‌شوی به این
نشانی که از سینه به بالا چیزی از بدنت باقی نمی‌ماند. نشانه دیگر
اینکه وقتی می‌آمدی خواهر و مادرت برای زیارت به مشهد رفته
بودند. به برونسی بگو جنازه‌ات را ببرد قم که آنها منتظرند.»

این طلبه وصیت‌نامه‌اش را نوشت و من را وصی خودش قرار
داد. در وصیت‌نامه‌اش نوشت که برونسی جنازه مرا به قم ببرد؛
گفت: «می‌دانم تا سه روز دیگر شهید می‌شوم.» و همین‌طور هم
شد.

دشمن متوجه حضور ما در منطقه شد و ما را به گلوله بست و ایشان از سینه به بالا چیزی از بدنش باقی نماند و من با شهید برونسی جنازه‌اش را به قم برداشتم.

در قم خواهرش آمد بالای سر تابوت تا جنازه را بیند. مانع شدیم. گفت: «من دیشب خواب دیدم صدام سر برادرم را بریده. من خاک پای حضرت زینبم. من وقتی برادرم به جبهه رفت مشهد بودم و او را ندیدم. حالا باید برادرم را ببینم»؛ و واقعاً زینب‌وار برخورد کرد. سینه سوخته برادر را بوسید بعد بدن را بلند کرد و صدا زد: «خدایا، این قربانی را از انقلاب اسلامی قبول کن.»

حجۃ الاسلام والمسلمین محمد فاسمی - همزم

عشق به اهل بیت

یکی از خصلتهای ایشان عشق و علاقه شدید به اهل بیت بود؛ سرشار از عشق به اهل بیت بود. خیلی وقتها با همدیگر به مجالس می‌رفتیم؛ امکان نداشت که در مجلس روضه‌ای، روضه اهل بیت خوانده شود و صدای ایشان به حق بلند نشود.

حجۃ‌الاسلام محمد رضا رضایی - همزم

حضور روحانی

موقعیت معنوی عجیبی در بین بچه‌ها داشت. در قلب نیروها جا باز کرده بود و همه اینها را از خودسازی داشت، چون از خودش شروع کرده بود. همدم و محشور با نهج البلاعه بود. یادم هست چندبار با حضور برادران روحانی، همه بچه‌ها و حتی روحانیون اصرار می‌کردند که ایشان امام جماعت بشود و بچه‌ها هم، همه‌شان به ایشان اقتدا می‌کردند و نماز می‌خواندند.

سردار محمود باقرزاده – همزم

نهی از منکر

در مسایل اخلاقی سرآمد همهٔ ماها بود. گاهی اوقات مفاسد اخلاقی را ریشه‌یابی می‌کرد. مثلاً می‌گفت: «دروغ نگویید!»

وقتی می‌دید کسی خدای نکرده دروغ می‌گوید تحقیق می‌کرد، پیگیری می‌کرد تا ببیند چرا این آدم دروغ می‌گوید. یادم هست در منطقهٔ آبادان بودیم. حاجی متوجه شد آماری را که برای غذا و این جور چیزها داده‌اند، خیلی بالاتر از آمار واقعی تیپ است؛ مثلاً ما سه گردان نیرو داشتیم آمار ۶ گردان را داده بودند. قضیه را که فهمید خیلی ناراحت شد. پرسید: «آخر چرا دروغ می‌گویید، شما برای نهی از منکر به جبهه آمده‌اید، اون وقت باز خودتان مرتكب امر منکر و خلاف می‌شوید!» بچه‌ها گفتند: «حاج آقا، غذا کم می‌دهند. اگر آمار واقعی را بدھیم بچه‌ها گرسنه می‌مانند.»

حاجی بلند شد رفت اهواز، به مسؤول آشپزخانه گفت: «آمار واقعی ما هزار نفر است. شما هم همین اندازه به ما غذا بده!» آن روز وقتی غذا را آوردند نصف بچه‌ها گرسنه ماندند. یعنی غذا به همه نرسید. بچه‌ها گفتند: «حاجی، دیدی ما بیهوده نمی‌گوییم!»

حاجی دوباره رفته بودلشکر و با مسؤول تدارکات صحبت کرده بود: «که شما باعث می‌شوید بچه‌ها دروغ بگویند. اگر شما طبق آمار غذا بدهید. چرا باید آمار دروغ نوشته یا گفته شود؟ از فردا آمار ما واقعی است. شما هم موظفید غذای یک رزمنده را بدهید!»

هادی پورغلام - همزم

پیمان

در نقطه رهایی عملیات بودیم و هنوز عملیات آغاز نشده بود. صحبت از شفاعت و شهادت و این چیزها بود که خبر آورندند چند نفر از بچه‌ها شهید و مجروح شدند. با شهید برونسی رفتیم بالای سر مجروحین؛ پیرمردی بود که قریب به ۷۰ - ۸۰ سال سن داشت. به سختی مجروح شده بود و نفس‌های آخرش را می‌کشید. شهید برونسی نشست و سرش را به زانو گرفت.

پیرمرد نگاهی به شهید برونسی کرد و گفت: «ما توفیق شرکت در عملیات نداشتیم. قبل از عملیات خداوند ما را خواست. من آرزو داشتم بیایم و در عملیات شهید شوم.»

شهید برونسی صورتش را بوسید و گفت: «من با تو پیمان می‌بنم هرجا شهید شدم جایم را با تو عوض کنم؛ یعنی اینجا را برای من بنویسند و محل شهادت مرا برای تو بنویسند.» پیرمرد گفت: «یعنی شما این کار را می‌کنی؟»

گفت: «بله، حضور تو با این سن و سال تا همینجا به اندازه عملیات ارزش دارد. اگر در اهواز هم شهید می‌شدی باز من با تو معامله می‌کرم». بعد پیرمرد گریه‌اش گرفت و گفت: «نه، هر کسی هرچه به دست آورد مال خودش». این را گفت و شروع کرد به گفتن تکبیر و شهادتین و سلام بر پیامبر و ائمه (ع). صحنه عجیبی بود تا رسید به نام حضرت سیدالشهداء (ع)، السلام عليك يا ابا عبدالله گفت و شهید شد.

سرهنگ پاسدار سید کاظم حسینی فر - همزم

فقط چشمها یش

برادرم مجروح شده بود و ما برای عیادتش به مشهد رفتیم. جراحات زیادی برداشته بود. فقط چشمها یش سالم بود و من خیلی گریه می‌کردم. گفتم: «این بار چهارم است که شما مجروح می‌شوی. دیگر نمی‌گذارم به جبهه بروی. اگر می‌خواهی بروی اول مرا زیر خاک کن بعد برو.» و خلاصه حرفهایی زدم که ایشان ناراحت شدند. همان شب وقتی خوابیدم خواب دیدم به زیارت حضرت رضا (ع) رفته‌ام و مرا داخل حرم راه نمی‌دهند، از هر در که وارد می‌شوم می‌گویند از آن در دیگر برو.

بعد دیدم که یک مسجدی آن جاست و چند نفر دارند قبرهایی را آماده می‌کنند. رفتم جلو گفتم: «آقا ببینید مرا راه نمی‌دهند.» یکی از آنها گفت: «صبر کن، الان در باز می‌شود.»

گفتم: «بخشید این قبرها مال کیست؟» گفت: «این قبرها مال برونسی و پدر و مادرش است.»

گفتم: «پس جای من کو؟»

گفت: «مادر جان تو حرفی زدی در بیمارستان که دیگر جای تو اینجا نیست. برو از حرفهایت توبه کن.» و از خواب بیدار شدم.

فردا که به ملاقاتش رفتم دیگر گریه نکردم. همه‌اش فکر خواب دیشب بودم.

عبدالحسین به من گفت: «چرا خواهر دیروز اینقدر گریه می‌کردی، و امروز آرامی و گریه نمی‌کنی.»

گفتم: «خوابی دیده‌ام و توبه کرده‌ام. ان شاء الله خوب شوی و دوباره به جبهه بروی. برو خدا پشت و پناهت.»

حليمه بروننسی - خواهر شهید

کبوتر سفید

عبدالحسین در جبهه بود و مدتی از او خبری نداشتیم. یک شب خواب دیدم کبوتر سفیدی پر زد و آمد داخل خانه، روی دامنم نشست. وقتی دقت کردم دیدم یکی از بالهایش شکسته. ناراحت و مضطرب از خواب پریدم و خوابم را برای شوهرم تعریف کردم، و در حالی که گریه می‌کردم گفتمن: «حتما عبدالحسین شهید شده». بعدازظهر همان روز خبر آوردند که مجروح شده و در مشهد بستری است. برای عیادت به مشهد رفتیم، تمام بدنش مجروح بود، آنجا خیلی گریه و بی‌تابی می‌کرد.

حليمه برونسى - خواهر شهيد

لباس سرداری

تپه بروننسی

شهید بروننسی یک فرمانده موفق بود، از دلایل عمدۀ موفقیت ایشان هم همین نفوذ کلام ایشان در نیروها بود. بسیجی‌ها برای اینکه به گردان یا تیپ شهید بروننسی بیایند سرمی شکستند. در زمانهای حساس هم فقط حضور شهید بروننسی کافی بود. وقتی اوضاع بحرانی می‌شد و روحیه‌ها مثلاً ضعیف می‌شد فقط کافی بود بچه‌ها بفهمند ایشان به خط مقدم آمده است.

در عملیات والفجر ۳ من بیسیمچی ایشان بودم. داخل شیار نشسته بودم. سردار احمدی هم بودند. تپه‌ای بود به نام تپه ۲۰۴ که عراقیها خیلی آنجا مقاومت می‌کردند. هوا داشت روشن می‌شد ولی هنوز بچه‌ها نتوانسته بودند تپه را بگیرند، مرتب تماس می‌گرفتند که ما نمی‌توانیم تپه را بگیریم. حاجی یک مرتبه برخاست و گفت: «من خودم باید بروم جلو!» من با بیسیم به بچه‌های گردان اعلام کردم که حاجی دارد به طرف شما می‌آید.

راه افتادیم. خیلی هم با سرعت راه می‌رفت. من چندبار زمین خوردم. فقط می‌گفت: «بیا! پشت سر من بیا!» هنوز به تپه مورد نظر نرسیده بودیم که بچه‌ها آنجا را فتح کردند. موقعی که شنیدند شهید برونسی دارد می‌آید به وجود آمدند و تجدید روحیه کردند. بعد از فتح تپه، بچه‌ها اسمش را تپه برونسی گذاشتند.

هادی پورغلام - همزم

فیض حضور

از دیدگاه «کانی سخت» داشتیم منطقه کله‌قندی را نگاه می‌کردیم. می‌خواستیم برای عملیات والفجر ۳ راهکار پیدا کنیم. هوا هم خیلی گرم بود. شهید برونسی هم با تمام توان مشغول شناسایی و بررسی منطقه بود. گفت: «آقای برونسی، بباید یک استراحتی بکنید! آبی، چیزی، بخورید!»

گفت: «فلانی، خدا دارد می‌بیند من روی زمینش و زیر این آفتاب مقابل دشمنش قرار گرفته‌ام و دارم نگاه می‌کنم. چرا می‌خواهی مرا از این فیض حضور محروم کنی؟ اجازه بده من کارم را تمام کنم!»

این قدر ایشان زیر همان آفتاب ایستاد و با دوربین منطقه را بررسی کرد که یک وقت دیدیم آمد افتاد به سجده سؤال کردم چیه آقای برونسی؟ چی شده؟

گفت: «من راهکارم را پیدا کردم؛ دارم شکرش را به جا می‌آورم.»

بعد هم با معنویت بالایی که داشت از همان راهکار شروع کرد به شناسایی؛ و در عملیات والفجر ۳ تیپ ایشان یعنی تیپ حضرت جواد (ع) از موقوفترین یگانها بود.

منور

بعد از یک عملیات ایدایی^۱ هنگامی که قصد برگشتن به خط خودی را داشتیم، مقداری که راه آمدیم گم شدیم. شهید برونسی از طریق بیسیم با خط تماس گرفت و وضعیت را برایشان توضیح داد. گفتند: برای شما گلوله منور می‌زنیم و موقعیت خودمان را اعلام می‌کنیم. خوشحال شدیم که نجات پیدا کردیم. آسمان را نگاه کردیم. دیدم در چهار جهت ما منور روشن شد. متوجه شدیم که دشمن بیسیم ما را شنود می‌کند. شهید برونسی قضیه را به قرارگاه اعلام کرد، گفتند: شما به طرف منور سبز رنگ بیایید ما منور سبز رنگ شلیک می‌کنیم. همزمان چند منور سبز در اطراف ما روشن شد. این قضیه چندبار تکرار شد. بچه‌ها کلافه شده بودند. تا اینکه شهید برونسی آمد پای بیسیم گوشی را گرفت و گفت: «بابا اول منور را بزنید بعد رنگش را اعلام کنید.» اینجا دیگر دشمن درمانده شد و ما توانستیم به لطف خدا راه را پیدا کنیم.

هادی پورغلام – همزم

۱- عملیاتی که جهت فریب دشمن انجام می‌شود تا عملیات مهمتری در محور دیگر با غافلگیری انجام شود.

لایق

از جمله خاطراتی که خود ایشان برایم نقل کرد این بود که گفت:
در یکی از عملیاتها دیدم آر.پی.جی زن‌ها آن‌طور که باید از
عهده کار برنمی‌آیند. یک حالت نیمه ترس در اینها هست.
تانکهای بعضی هجوم آورده بودند و نیروهای ما هم کم بود. من
مجبور شدم آر.پی.جی را گرفتم و خودم رفتم. با هر تانکی که
روبرو می‌شدم می‌گفتم یا فاطمه (س) و شلیک می‌کردم و تانک
منفجر می‌شد. مرتب نیروها می‌گفتند شما برگردید اگر بیشتر
آر.پی.جی بزنید پرده گوشتان پاره می‌شود؛ ولی من به معادلات
نظامی توجه نداشتم و فقط می‌گفتم یا فاطمه (س).
در یکی از مسیرها که دشمن با تانک می‌آمد هر کس می‌رفت،
هدف قرار می‌گرفت.

من به قصد شهادت رفتم و شلیک کردم و افتادم. فهمیدم هدف
قرار گرفتم، بی‌هوش شدم.

شهادت را دیدم و در همان حالت بی‌هوش عرض کردم: «یا
زهرا (س) من به عشق زیارت فرزندت حسین (ع) آمده‌ام. لیاقت

ندارم که آقا بباید سرم را به دامن بگیرد، ولی دلم میخواهد چشمم
به جمال آقا بیفتد.» بعد که احساس کردم به هوش آمدم دلم
نمی خواست چشمهايم را باز کنم. راضی نبودم به این دنیا برگردم.
ایشان بعد دچار حالت خاصی شده بود که چرا مثلاً لیاقت
شهادت ندارد.

به من می گفت شما برایم دعای شهادت کنید. دعا کنید اگر
خون من لایق نیست خداوند آن را لایق ریختن در راه خودش
کند.

مرحوم حجه الاسلام سید محمد جواد بختیاری - همزم

پیشانی بند

شور و شوق شرکت در عملیات همه‌جا را پر کرده بود و هر کس خودش را به نوعی آماده می‌کرد، شهید برونسی مدت زیادی در میان پیشانی بندها دنبال پیشانی بند مخصوص خودش می‌گشت.

پیشانی بندها متنوع بود و برای ما فرق نمی‌کرد چه پیشانی بندی به سرمان بیندیم. اما شهید برونسی می‌گفت: «پیشانی بند من باید سبز باشد و رویش هم نام مبارک زهرا (س) نوشته شده باشد».

وقتی پیشانی بندش را بست، به سرش اشاره کرد و گفت: «با این یا زهرا (س) حضرت کمک می‌کند».

گفتم: «اگر نباشد هم کمک می‌کند». نگاه معنی‌داری کرد و گفت: «نه، باید همه چیز با هم هماهنگ باشد، ظاهر و باطن».

سرهنگ پاسدار سید کاظم حسینی فر - همزم

نصیحت

به دعوت سردا را قالیاف به همراه سردار شهید علی ابراهیمی برای سخنرانی به جمع رزمندگان اسلام رفتیم. بعد از چند شب، شهید بزرگوار برونسی آمد و گفت: « حاج آقا، تیپ ما خطشکن است و ما آماده کاریم. شما لازم است مدتی به تیپ ما بیائید. با شهید برونسی به چادرهای تیپ رفتیم.

هنوز من به عمق روح و طرز تفکر و بینش اعتقادی ایشون پی نبرده بودم. یک شب به من گفت: « حاجی آقا، بیایید این جوان را نصیحت کنید. »

گفتم: « چرا؟ »

گفت: « این جوان مريض است، بيماري قلبی دارد. باید عمل شود ولی حاضر نیست به بيمارستان برود. اصرار دارد که می خواهد در عمليات شرکت کند. » من نگاه کردم دیدم اين جوان قدرت ندارد روی پا بايستد، برونسی گفت: « حاجی آقا، به اين جوان بگويند که تحمل برماست و باعث اختلال در عمليات

لباس سرداری □ ۱۱۹

می شود.» رفتم آن جوان را نصیحت کنم شروع کرد به گریه کردن و گفت: «شما مثلاً به جوانی من رحم می کنید؟ مگر علی اکبر حسین بیشتر قابل توجه بود یا من اما راجع به بیماری؛ من از خدا خواسته ام در بستر نمیرم می خواهم در راه حضرت امام حسین (ع) شهید بشوم.» با گریه می گفت: «من حالم خوب می شود مطمئنم چون شهادت را از خدا خواستم.»

گفتم: «شما تکلیف نداری، ولی خودت می دانی.»

گفت: شما از فرمانده بخواهید به من مهلت بدهد من می خواهم متولّ به حضرت زهرا (س) بشوم و این توسل را از خود آقا برونسی یاد گرفته ام. من بارها در عملیاتها دیده ام که شهید برونسی خلوت کرده و مناجات می کند و یا زهرا، یا زهرا می کند.

بعد گفت: من امشب همان توسل را پیدا می کنم.

فردا صبح آمد، گفت: «حاج آقا، شفایم را گرفتم، ولی تو را به خدا به کسی نگو. بگو حالش خوب شده.» اتفاقاً رفت و بعد از چند روز خبر شهادتش آمد و من واقعاً منقلب شدم. به شهید برونسی گفتم چیزهایی درباره توسلات شما به حضرت زهرا (س) و... شنیدم. دیدم اشکش جاری شد.

مرحوم حجّه‌الاسلام سید محمدجواد بختیاری - همزم

من نمی‌توانم بچه‌ها را تنها بگذارم

به فرماندهی شهید بروننسی از مشهد عازم جبهه بودیم. راه آهن مشهد مملو از نیرو بود که به انتظار حرکت قطار ایستاده بودند. نیروها توسط شهید بروننسی سازماندهی و سوار قطار می‌شدند. فردی نزدش آمد و گفت: «از منزلتان تماس گرفتند. ظاهراً حال خانمان خوب نیست، ایشان را اعزام کردند بیمارستان و گفتند سریع خودتان را بررسانید».

دیدم شهید بروننسی به دیوار تکیه کرد و نشست و رنگ چهره‌اش عوض شد. حدود ۵ تا ۶ دقیقه نشسته بود و فکر می‌کرد و بعد نگاهی به نیروهای اعزامی کرد، دست روی زانو گذاشت و بلند شد. به همان شیوه همیشگی یکی، دو تا یا زهرا (س) گفت. بعد رو کرد به کسی که آمده بود و گفت: «بروید بگویید به امید خدا، هر کار خودشان می‌توانند بکنند. من نمی‌توانم این بچه‌ها را تنها بگذارم». البته وقتی به منطقه رسیدیم با منزل تماس گرفت و معلوم شد مشکل حل شده است.

سرهنگ پاسدار سیده‌اشم موسوی – همزم

جایزه

خر تعیین جایزه برای سر شهید برونسی در بین نیروها پیچیده بود و زبان به زبان می‌گشت. خیلی دلمان می‌خواست عکس العملش را بدانیم. می‌گفت: «صدام که نه، هر کسی، رئیس جمهور آمریکا هم که برای سر من جایزه بگذارد فرق نمی‌کند. من کار خودم را می‌کنم. صدام فکر می‌کند با جایزه گذاشتن مرا به وحشت می‌اندازد که من در جبهه حضور پیدا نکنم. ولی کور خوانده، من عاشق شهادتم.»

ابراهیم رزمی - همزم

ارتفاع شهداء

دشمن از بالای ارتفاع شهدا بر ما مسلط بود. حاجی فرمانده گردان ولی الله بود و ما هم در خدمت ایشان بودیم. از قرارگاه دستور آمد که باید تپه را تصرف کنید. نیروهای اطلاعات عملیات هم نبودند.

حاجی گفت: «بلند شوید خودتان بروید شناسایی.»

موقع شناسایی در کمین دشمن گیر افتادیم. مجبور شدیم در گیر شویم. به هر زحمتی بود برگشتم و به حاجی گفتیم منطقه حساس شده و دشمن فهمیده که می‌خواهیم عملیات کنیم. خلاصه عملیات غیرممکن است.

ایشان تکیه کلام زیبایی داشت، می‌گفت: «این تنبیهها را برای من در نیاورید.»

بعد گفت: «این حرفها نیست. امشب باید عملیات کنیم. یا الله آماده باشید.»

بالاخره به لطف خدا، برغم هوشیاری دشمن همان شب عملیات کردیم و ارتفاع شهدا هم آزاد شد.

سرهنگ پاسدار تیموری - همزم

تو فاز ما نیست

من سرباز ارتش بودم، به خاطر علاوه‌ای که به بچه‌های سپاه داشتم مأموریت گرفتم بیایم تیپ امام جواد که شهید برونسی فرماندهش بود. وقتی وارد پادگان شدم چند پاسدار داخل یک چادر نشسته بودند. رفتم سراغشان و از همان نفر دم در پرسیدم من دنبال آقای برونسی می‌گردم لبخند زد و گفت: حالا سفره پهن است بیا ناهار بخور بعد برونسی را هم پیدا می‌کنی. خلاصه نشستیم و ناهار خوردیم. همان برادر که دم در نشسته بود و به نظر می‌رسید شهردار باشد^۱ سفره را جمع کرد و ظرفها را شست و چادر را تمیز کرد و من هم که دیگر حوصله‌ام سر آمده بود درحالی که به تیرک چادر تکیه داشتم پرسیدم پس آقای برونسی کی می‌یاد؟

۱- کسی در جبهه‌ها که مسؤول پذیرایی بود.

باز هم لبخند زد و گفت: برونسی خود من هستم. تا این حرف را گفت: من چهار ستون بدنم لرزید. بلند شدم و احترام نظامی گذاشتم. عذرخواهی کردم.

شهید برونسی شروع کرد به خنده‌دن و گفت: « بشین بابا. این کارا تو فاز ما نیست ».«

همانجا به خود ایشان گفتم: « تیپی که فرماندهش شما باشد هیچکس نمی‌تواند مقابلش مقاومت کند ».«

شهید مجید گرایلی^۱

۱- این خاطره را آقای تیموری از زبان شهید گرایلی نقل کرده است. مجید گرایلی معاون گردان ولی الله بعد ا در عملیات بدر، به درجه رفیع شهادت نایل آمد.

فرماندهٔ تیپ

یکی از دوستانم تعریف می‌کرد، می‌گفت وقتی ما درس می‌خواندیم یک روز تمام دانش‌آموزان مدرسه را جمع کرده بودند و کلاسها تعطیل بود، بچه‌هایی بی‌صبرانه منتظر سخنرانی بودند گفته بودند فرماندهٔ تیپ است و می‌خواهد باید برایتان صحبت کند. من دم در مدرسه ایستادم بودم و منتظر بودم که آقای فرماندهٔ تیپ باید. می‌گفتند اسمش بروننسی است و جسته گریخته چیزهایی هم در رابطه با رشادتها و شجاعتهای ایشان در جبهه شنیده بودم.

طبعتاً انتظار داشتم یک فرمانده با این خصوصیات با ماشین ضد گلوله و با محافظه و کبکبه‌ای باید. در همین گیر و دار مردی با موتور گازی سبز رنگی رو بروی در مدرسه ایستاد و می‌خواست برود داخل. من جلویش را گرفتم و گفتم مراسم سخنرانی است. فرماندهٔ تیپ می‌خواهد سخنرانی کند. ایشان مکثی کرد و گفت:

«من بروننسی هستم.»

برای من غیرقابل قبول بود، برای همین هم مدتی بعد از اینکه ایشان وارد مدرسه شده بود، من حیرت‌زده نگاهش می‌کردم.

ابوالحسن بروننسی – فرزند شهید

یاری دین خدا

روزی به سردار شهید برونسی گفتم:
«ما اگر شهید بشویم مشکلی نداریم ولی شما هفت هشت نفر
عائله دارید، فکر آنها را کرده‌ای؟»
صحبتیم که تمام شد شهید برونسی تبسمی کرد و گفت: «شما
چرا؟ اینجا جای این حرفه است؟ مگر زن من از رباب که بجهة
شیرخواره داشت مهمتر است. مگر اهل بیت امام حسین (ع) را
خدای حفظ نکرد. امروز دین خدا نیاز به یاری دارد و ما نمی‌توانیم
دین را فدای زن و فرزندمان بکنیم.»

حجۃ الاسلام محمد قاسمی - همزم

حرف و عمل

از دلایل محبوبیت شهید برونسی این بود که حرف و عملش مطابق با هم بود. وقتی خودش چیزی می‌گفت، عمل می‌کرد؛ یعنی اگر می‌گفت نماز اول وقت، خودش اول وقت نماز می‌خواند.

یادم هست یکی از آفایان از مشهد آمده بود و بنا بود برای نیروها صحبت کند و از آنها بخواهد که بیشتر در جبهه بمانند؛ و به علت نیازی که به نیرو بود، مأموریت ۴۵ روزه را به ۳ ماه تبدیل کنند. ایشان صحبت کرد و برگشتم به داخل چادر.

شهید برونسی رو کرد به این بزرگوار و گفت: «آخه شما که خودت اهل عمل نیستی چرا این حرف را می‌زنی؟ شما که اگر ۴۰ روز بمانی ناراحت می‌شوی، چرا به نیروها می‌گویی ۹۰ روز بایستند؟ اگر حرف و عمل یکی نباشد اثری ندارد.»

سرهنگ پاسدار حسین عظیمی - همزم

نماز اول وقت

معنویت در نزدایشان اصل بود. به عبادت خیلی اهمیت می‌داد و به نماز اول وقت.

یک روز در جاده منطقه عملیاتی جنوب در حال حرکت بودیم، یک مرتبه کشید کنار و ترمز کرد. برای ما جای تعجب و سؤال بود. پرسیدم: «چرا ایستادی؟»
گفت: «نماز!»

فهمیدم وقت نماز شده با همان آب داخل چهار لیتری وضو گرفتیم، نماز خواندیم و بعد حرکت کردیم. خودش این طور بود به دیگران هم سفارش می‌کرد.

هادی پورغلام – همزم

نود و نه درصد!

بعضًا می دیدم شهید برونسی براثر برخورد ناجور بعضی از دوستان ناراحت می شد، اما ناراحتی اش را ظاهر نمی کرد. خوبیشن داری می کرد. بعداً می گفتمن شما که اینقدر ناراحت شدی می بایست تذکر می دادی.

می گفت: «آنجا جای این کار نبود، اگر برخورد می کردم شاید طرد می شد. باید مثل شهید بهشتی باشیم که فرموده‌اند ۹۹ درصد جاذبه، یک درصد دافعه».

حججه‌الاسلام محمد قاسمی - همزمان

دستور اسلام

در عملیات والفجر ۳ تمام منطقه عملیاتی را تصرف کرده بودیم
بجز ارتفاع کله‌قندی.

کله‌قندی، قله استراتژیک منطقه بود. بالای این قله یک گروه ده
نفری مقاومت می‌کردند که فرمانده آنها سرهنگ جاسم - داماد
صدام - بود.

سرهنگ جاسم قبل از عملیات آمده بود از نیروها سرکشی کند
که با عملیات غافلگیرانه رزمندگان اسلام، بالای کله‌قندی گیر
افتاده بود.

حدود پانزده روز اینها مقاومت کردند. از بالا به همه یگانهای
ما مسلط بودند.

مرتب‌گرا می‌دادند و دشمن هم با خمپاره و توپ از ما شهید
می‌گرفت. در نتیجه وقتی کله‌قندی با رشادت شهید برونی و
بچه‌ها فتح شد، جاسم و عده‌ای از افرادش به اسارت ما درآمدند.
بچه‌ها دلشان خون بود، می‌خواستند جاسم را بکشند.

لیاس سرداری □ ۱۳۱

همسنگرانشان جلوی چشمshan شهید شده بودند، می‌گفتند: «ما باید انتقام خون بچه‌ها را بگیریم!»
اما شهید برونی جلوی بچه‌ها ایستاد و گفت: «اینها تا الان دشمن بودند ولی حالا اسیرند. اسلام به ما اجازه کشتن اسیر را نداده است.».

هادی پورغلام - همزم

گناه

کارهای مقدماتی والفجر ۴ تمام شده بود فقط مانده بود که فرماندهان را ببریم برای آخرین توجیه. یکی دو شب بعد هم بنا بود عملیات انجام بشه. صبح که عازم دیدگاه بودیم شهید برونسی به من گفت: «فلانی من تو این عملیات نیستم.»
گفتم: برای چی؟

گفت: «شمندهام ولی نمی‌توانم در این عملیات شرکت کنم،
یعنی لیاقت ندارم.»

من خیلی تعجب کردم، چون ایشان بلااستثناء در همه عملیات‌ها حضور پیدا می‌کرد، از اول جنگ بود هیچ مسأله‌ای مشکل خانوادگی یا چیزی دیگر نمی‌توانست ایشان را از شرکت در عملیات باز دارد.

آنجا شهید برونسی خیلی تأکید داشت که من در این عملیات نیستم و شما روی من حساب نکن و هدایت تیپ حضرت جواد (ع) با خود شما.

لباس سرداری □ ۱۳۳

من با شوخی به ایشان گفتم چیه آقای برونسی باز یاد ابوالفضل^۱ افتادی.

دیدم گریه‌اش گرفت. گفت: «به خدا خجالت می‌کشم. والله نمی‌توانم در این عملیات شرکت کنم».

خلاصه ما نیروها را سوار ماشین کردیم و راه افتادیم طرف دیدگاه چند کیلومتری بیشتر نرفته بودیم که بچه‌ها گفتند: دوربین جا مانده. دوباره برگشتم. بچه‌ها تا رفتند دوربین را بیاورند، ایشان از ماشین پیاده شد، کمی فاصله گرفت و نشست روی زمین؛ گفت تا بچه‌ها بیایند اینجا بنشینم. در همین گیر و دار گلوله توب آمد و نزدیکش خورد و مجروح شد. ترکش بزرگی به پایش خورد و جراحت سنگینی برداشت. وقتی بیمارستان رفتم عیادتش، گفت: «من شبش خواب دیدم که در این عملیات نیستم». بعد شروع کرد گریه کردن و گفت: «نمی‌دانم چه گناهی کرده بودم که از فیض حضور در این عملیات محروم شدم».

سردار نورعلی شوستری - همزم

---

۱ - ابوالفضل، نام یـ کـی اـز فـرـزـ نـدانـ شـهـید بـروـنـسـیـ است.

غذای بسیجی

یکی از بسیجی‌ها نقل می‌کرد: حاج آقا معمولاً یک‌جا نمی‌نشست ناهار یا شام و یا صبحانه‌اش را بخورد. به سنگر بسیجی‌ها سر می‌زد و هرجا یک لقمه‌ای می‌خورد. سؤال می‌کردیم حاج آقا چرا این کار را می‌کنید، چرا یک‌جا نمی‌نشینید و غذا بخورید؟ می‌گفت: «اگر من در سنگر فرماندهی بنشینم و غذا بخورم آن بسیجی که نان خشک یا دوغ یا ماست می‌خورد فکر می‌کند من که فرمانده هستم غذایی بهتر از غذای او می‌خورم. این جوری بهتر است؛ بگذار بسیجی‌ها بدانند بین من که فرمانده هستم با او که بسیجی است فرقی وجود ندارد.»

همسر شهید

توکل شهید برونسی

یکی از خصلتهای باز و برجسته شهید برونسی، توکل بود. می‌گفت: «شما فکر می‌کنید همین حسابها و نقشه‌ها و تحلیل‌هاست که شما را در جنگ پیروز می‌کند؟ خیر.»
یادم هست در یکی از جلسات که تعدادی از فرماندهان رده بالای ارتش و سپاه هم حضور داشتند. هر کسی بلند شد در رابطه با مانورش صحبت کرد. یکی از فرماندهان جوری صحبت کرد که از مجموع حرفهایش این برداشت می‌شد که مثلاً فلان جا مشکل است. این جا فلان است و آنجا ... .

نوبت به شهید برونسی که رسید، طبق عادتی که داشت هفت هشت دقیقه آیه و حدیث خواند و ترجمه کرد و بعد گفت: «هی نگویید نمی‌شود، هی نگویید ما چه می‌خواهیم و چه نمی‌خواهیم. مگر موقیتهايی که تا حالا داشتهایم با این امکانات بوده؟ مگر امام نفرموده مثل امام حسین در جنگ وارد شویم، مثل امام حسین هم

باید به شهادت برسیم؟ با این منطق می‌شود جنگ کرد، والا اگر مقایسه بکنید که تجهیزات نظامی ما اصلاً با امریکا و... قابل مقایسه نیست.»

یک روحیه اینجوری داشت که مختص خودش بود.

سردار شهید محمد فرومندی^۱ - همزم

۱- شهید محمد فرومندی جانشین لشکر ۵ نصر که در عملیات کربلای ۵ مورخه ۶۵/۴/۲۰ به شهادت رسید.

با دهان روزه

هر وقت از جبهه می‌آمد چند روزی را که مشهد بود روزه می‌گرفت. می‌گفتم: «حاج آقا بچه‌ها دوست دارند وقتی اینجا هستید با شما ناهار بخورند.» می‌آمد می‌نشست پای سفره با دهان روزه به بچه‌ها غذا می‌داد، از آنها دلجویی می‌کرد و برایشان لقمه می‌گرفت. وارد مشهد هم که می‌شد اول می‌رفت حرم، بعد از زیارت به خانه می‌آمد.

همسر شهید

من دانشگاه رفتم!

در اثر شفافیت روحی‌ای که پیدا کرده بود و درجات معنوی‌ای که داشت بعضی اوقات یک نبوغ نظامی از ایشان دیده می‌شد که تعجب برانگیز بود.

یک روز در جریان اجرای یکی از عملیاتها مشکل پیش آمده بود و گردانها می‌رفتند و بدون موفقیت بر می‌گشتند. جلسه‌ای تشکیل شد و فرماندهان ارتش و سپاه جمع شدند تا برنامه‌ریزی کنند. یکی از فرماندهان که درجه بالایی داشت، طرحی داد که مرحوم بروننسی نیسنده‌اند. اون فرمانده گفت من آموزش دیده‌ام، من دانشگاه رفته‌ام، چنین و چنان.

شهید بروننسی با همان سادگی و زبان خاص خودش گفت بین آقاجان من نه دانشگاه رفته‌ام و نه تعلیمات آنچنانی دیده‌ام، ولی ثابت می‌کنم که طرح و نقشه شما اشتباه است و به نابودی همه نیروها منجر می‌شود.

گفتند: طرح شما چیست؟

لیاس سرداری □ ۱۳۹

شهید برونسی یک طرحی داد که بنای آن بر اصل غافلگیری و فریب دشمن با انجام عملیات ایذایی استوار بود. بعد دیدم یکی از همان فرماندهان اشک در چشمانش جمع شد. رو کرد به همقطارانش و گفت این مرد نه نظام دیده، نه تحصیلات عالیه دارد، اما از این طرحی که داد معلوم می شود که خدا به مغزش الهام کرده، چون درست می گوید طرح خیلی عمیق است. در طرح ما غفلتهايی بود که به قيمت نابوديمان تمام می شد. طرح ايشان را اجرا کنيد.

طرح ايشان اجرا شد. الحمد لله طرح موفقی بود و در آن عملیات پیروز شدیم.

بعد، از آن افسر شنیدم که گفت ما در نظام طاغوت دورهها و آموزشهاي سختی دیدیم و به طرحها و درسها و تعلیمات خود می نازیم ولی گاهی اوقات می بینیم افراد یا براثر تجربه یا براثر اشراق درونی طرحهايی می دهنند که استادهای ما هم به گردشان نمی رسند.

گفتم چرا برونسی را می گویی و چرا خود امام (ره) را نمی گویی؟ از اينجا معلوم می شود که اين جنگ، جنگ الهی است.

مرحوم حجه الاسلام سید محمد جواد بختیاری - همزم

آقای برونستی بدرو

تیپ شهید برونستی یک تیپ نمونه بود؛ چیزی به نام تمرد در این تیپ وجود نداشت.

نیروهای ایشان از کوچک و بزرگ اطاعت از برونستی را واجب می‌دانستند، البته آدمهایی هم که در تیپ ایشون بودند نخبه بودند. برونستی نیروها را دست چین می‌کرد و بعد هم مرتب با نیروهایش صحبت می‌کرد، نیروها را می‌ساخت. یعنی تیپ ایشون یک تیپ کاری یکدست و همیشه خط‌شکن بود، و هر جا کار گره می‌خورد می‌گفتند آقای برونستی بدرو.

سرهنگ پاسدار سیده‌اشم موسوی - همزم

استاندار

فرهنگ جبهه و جنگ، فرهنگ مخصوص خودش بود. رزمندگان اصطلاحات خاصی به کار می‌بردند؛ مثلاً برای کارهای خدماتی و نظافتی تقسیم کار می‌کردند. هر روز یک نفر کارها را انجام می‌داد که او را شهردار می‌گفتند. من و عده‌ای از بسیجی‌ها با شهید برونسی در یک چادر گروهی بودیم. ایشان اصرار می‌کرد که یک روز هم مرا شهردار بگذارید. البته من و دوستانی که ارادت داشتمیم خدمت ایشان، قبول نمی‌کردیم و می‌گفتیم شما استاندار هستید، ولی در عین حالیکه ایشان مسؤولیتش سنگین بود و گرفتار بود، هر وقت فرصتی دست می‌داد به بچه‌ها کمک می‌کرد.

هادی پورغلام - همزم

معنی مقلد

صบทها و سخنرانیهای شهید برونسی دلنشین بود؛ تفسیرهای زیبایی از آیات قرآن می‌کرد؛ بعضی وقتها جملات پرمعنی و قصاری می‌گفت.

در همین عملیات خیر یک شب در جمع مسئولین تیپ سخنرانی کرد. خیلی زیبا گفت: «باید مقلد باشید تا دنیا و آخرتتان درست بشود.» بعد کلمه مقلد را این‌جوری معنی کرد: «رشته‌ای برگردانم افکنده دوست

می‌کشد هرجا که خاطرخواه اوست.»
 «یعنی اگر ولی امر گفت اینجا پا بگذار پا بگذارم ولو آتش باشد، و اگر گفت نگذار نگذارم ولو گلستان باشد.»

مرحوم حجه‌الاسلام رحیمی - همز

آب فرات

در عملیات خیبر وقتی از هم جدا شدیم، بعد از مدتی با من تماس گرفت و گفت: «فلانی من به یکی از آرزوهای بزرگم رسیدم.» گفتم: «شما الان کجا بی؟» گفت: «حدس بزن کجا بیم، بهترین نقطه‌ای که آرزویش را داشتم؛ در کنار بهترین جا!»

گفتم: «فرات؟

گفت: «آره!»

بعد ادامه داد: «من همیشه آرزو داشتم از آب فرات وضو بگیرم، و الان به آرزویم رسیدم.» گویا ایشان اولین کسی بود که رسیده بود کنار رود فرات، و اولین کاری هم که کرده بود گرفتن وضو بود.

سردار نورعلی شوستری - همزمان

الهام

در عملیات خیبر وقتی ایشان از چهارراه خندق عبور کرد، به محض اینکه آمد این طرف شروع کرد گریه کردن. از ایشان عجیب بود. برونسی کسی نبود که در جنگ بشکند. گفتم چی شده؟ گفت: «من احساس می‌کنم این زمین دارد با من حرف می‌زند. یک احساس خوبی دارم فکر می‌کنم دوباره به اینجا برمی‌گردم. راحت می‌شوم. دارم به هدفم نزدیک می‌شوم و به آرزویم می‌رسم.» واقعاً با همان روح بلندی که داشت، به او الهام شده بود. این را من از برخوردش با منطقه و حرفاهاش در عملیات خیبر فهمیدم. سال بعد در همان چهارراه خندق ایشان به شهادت رسید.

سردار نورعلی شوشتاری - همزم

غذای گرم

شهید برونسی همیشه به فکر نیروها بود. در عملیات خیر آمد سراغ گردان ما آن موقع ما در گردان ولی الله بودیم. تا چشمش به قابلمه برنج افتاد، گفت:

«ماشاء الله وضعتان خوب است. غذای گرم از کجا؟»

تعجبش طبیعی بود؛ چند روز بود که به بعضی از گردانها حتی نان خالی هم نرسیده بود.

گفتم: «آوردند دیگه.»

گفت: «از کجا؟ گردانهای دیگه گرسنه‌اند.»

گفتم: «ما ارتباط برقرار کردیم با سپاه چهارم عراق و آنها برایمان غذا فرستادند.»

چون روز حساسی بود و بچه‌ها زجر کشیده بودند، آقای برونسی با عصبانیت گفت: «من حوصله شوخی کردن ندارم؛ بگو غذا را از کجا آوردند.»

گفتم: «به خدا حاجی آقا، از سپاه چهارم عراق آوردند.»

همین جور که به صورتش نگاه می‌کردم، دیدم چهره‌اش برآشته شد. با اینکه با هم دیگر خیلی شوختی می‌کردیم، ترسیدم بیشتر ادامه بدهم. شروع کردم اصل ماجرا را تعریف کردن. گفتم: «آخر من که با این عمامه دروغ نمی‌گوییم، برج و روغن را از سنگر عراقیها پیدا کردیم. آب و نمک هم که الحمد لله فراوان است مانده بود پختش که دیگه یه کاریش کردیم.»

مرحوم حجہ الاسلام رحیمی - همزم

خرقه

در عملیات خیر من بیسیمچی گردان ولی الله - از گردانهای تیپ شهید برونسی - بودم. روز دوم عملیات مسیر زیادی را پیاده روی کرده بودم و به خاطر اورکت و لباس گرمی که پوشیده بودم از سر و رویم عرق می‌ریخت، در عین حال، همراه فرمانده گردان به این طرف و آن‌طرف می‌رفتم.

ناگهان چشمم به شهید برونسی افتاد. ایشان در مشهد همسایه ما بود. مرا که دید شناخت به شوخی گفت: «این خرقه چیست که پوشیده‌ای، از گرما تلف می‌شوی». بعد به من کمک کرد بیسیم را از پشتم باز کردم و اورکت را در آوردم و کنار گذاشتم.

منطقه خیر چون در مجاورت هور بود، شبها هوا سرد می‌شد. شب که شد از سرما می‌لرزیدم و با خود می‌گفتم عجیب این آقای برونسی کار دست ما داد، حالا تا صبح باید سرما بخورم، نه پتویی نه سرپناهی نه امکاناتی. یک وقت دیدم شهید برونسی آمد، گفت: «کجایی همسایه، از صبح این خرقه‌ات را می‌کشم که شب سرما نخوری». وقتی فهمیدم ایشان با این همه گرفتاری به فکر یک نیروی ساده‌ای مثل من هم هست، خجالت کشیدم.

رضا حامد - بیسیمچی شهید برونسی

من زن و بچه‌ام را دوست دارم

یک روز به ایشان گفتم: «همسایه‌ها می‌گویند این آقای برونسی از زن و بچه‌اش سیر شده و همیشه جبهه است.» خنده‌ای کردند و گفتند: «من باید ببایم برای اینها صندلی بگذارم و به آنها بگویم من زن و بچه‌ام را دوست دارم، اما جبهه واجبتر است. زن و بچه من اینجا درامانند، اما مردمی که آنجا خانه‌هایشان همه ویران و خراب شده درامان نیستند.»

همسر شهید

آخرین بسیجی

در عملیات خیبر شهید برونسی با نیروهایش در محاصره قرار گرفته بود. چهارراه خندق را عراقیها گرفته بودند شهید برونسی و نیروهای تیپ ایشان جلوتر مانده بودند. ما این طرف چهارراه مستقر بودیم. با حملاتی که می‌کردیم برای چند ساعت چهارراه باز می‌شد، باز دشمن دوباره می‌آمد چهارراه را می‌گرفت. من با ایشان تماس گرفتم گفتم شما نیروها را هدایت کن. خودت بیا این طرف، من این طرف هستم، شما بیا اینجا، سریع، الان که راه باز است.

گفت: «باشد، حالا بچه‌ها بیایند عبور کنند، از محاصره خارج بشوند من بعد می‌آیم.»

چندین مرتبه من با ایشان تماس گرفتم. اصرار کردم که شما بیا عقب. البته این کار همیشه ایشان بود که بچه‌های گردانش را به خودش ترجیح می‌داد. وقتی مشکلی برایشان پیش می‌آمد از جان خودش برای حل مشکل آنان مایه می‌گذاشت.

من ایثار ایشانرا در خیلی از عملیاتها دیده بودم ولی آنجا هرچه اصرار کردم که بیا این طرف نیامد، حتی به عنوان فرمانده ایشان دستور دادم، و با اینکه آدمی نبود که تمرد بکند با تمام این حرفها، تا وقتی آخرین بسیجی از محاصره خارج نشد نیامد، ایستاد و جنگید.

سردار نورعلی شوستری - همزم

بهش بهشت می دهد

پدرش را آورده بود جبهه. حدود شصت، هفتاد سال داشت.
پرسیدم پدرت را چرا آوردی؟ سن و سال زیادی دارد. شهید به
شونخی گفت: این بار که رفتم مرخصی، پدرم گفت: «پسرم! همه
بچه‌ها رفتند شهید شدن. پدرشان را به عنوان پدر شهید بردن مکه.
تو هی رفتی جبهه و شهید نشدی که لااقل ما را یک مکه‌ایی،
چیزی ببرن. پس بیا منو ببر جبهه. شاید من شهید بشوم و تو را به
عنوان پسر شهید ببرن مکه.»

بعد جدی‌تر گفت: «بابام آمده با خدا معامله کنه. معامله
خوبیست نه؟ یک مرد هفتادساله جانش را می‌دهد خداوند بهش
بهشت را می‌دهد.»

سردار علی صلاحی - همزم

نشانه

شب عملیات میمک، کامیونها آمده بودند و بچه‌ها داشتند سوار می‌شدند. شهید برونسی به من گفت: «قرآن داری؟»

گفتم: «بله.»

گفت: «بده.»

قبل از اینکه قرآن را باز کند گفت: «من مطمئنم که آیه «و ما رمیت...»^۱ می‌آید. وقتی قرآن را باز کرد، با چراغ قوه روی صفحه قرآن را روشن کرد؛ دقیقاً همین آیه آمده بود: «و ما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمی.»

گفت: «نگفتم همین آیه می‌آید. این نشانه پیروزی است.»

صادق جلالی - همزم

---

^۱ انفال، ۱۷/۸. «و ما رمیت اذ رمیت و لكن الله رمی»:

ریالهای سعودی

در اتاقی نشسته بودیم و ایشان با آب و تاب، قضیه مکه رفتنش را تعریف می کرد. گفت: «وقتی وارد مدینه شدم احساس کردم با قدمهای سست و بی حال به طرف روضه نبوی می روم. با خودم گفتم تمام مقدرات الهی دست به دست هم داده و مرا به این مکان رسانده است. پس علت این بی حالی و سستی چیست؟

بعد از کمی دقت متوجه شدم که زرق و برق مغازه ها و ریالهای سعودی داخل جیبم این سستی را ایجاد کرده است. در برگشت به هتل، تمام موجودی را به استثنای پول قربانی به یکی از همسفران دادم و گفتم هرچه برای خودت خریدی برای من هم بخر. من فقط در حمل اثاثیه تو را کمک می کنم و تا ایران هم نگوچی خریده ام.

از وقتی ریالها را از خودم جدا کردم احساس رهایی کردم. مشتاق به حرم مشرف می شدم و برمی گشتم، و مغازه ها هم دیگر چشم مرا خیره نمی کرد چون پولی همراه نداشتمن.»

حججه الاسلام حسن مزینانی - همزم

حرمت پدری

مدتی که پدرش در جبهه بود، پیرمرد گاهگداری سیگار میکشید و شهید برونسی از این بابت خیلی ناراحت بود. از طرفی احترام زیادی برای پدرش قایل بود و به خودش اجازه نمیداد بنشیند و ایشان را نصیحت کند. در یکی از جلسات دیدم خیلی خوشحال به نظر میرسد. علتش را پرسدم، گفت: «با همه اون حرمتی که برای بابام قایل بودم توانستم با یک نشست چند دقیقه‌ای - بدون خدای نکرده هتك حرمت - وادرش کنم که سیگار را ترک کند و از این بابت خیلی خوشحالم؛ لطف خدا و ائمه بود.»

سردار باقرزاده - همزم

مفت مردن

قبل از عملیات بدر، از غرب کشور برای دیدن شهید برونسی به منطقه جنوب رفتم. سراغش را گرفتم. گفتند: آن‌جا دارد اصلاح می‌کند. بی‌سر و صدا رفتم نزدیکش نشستم. به آرایشگر هم گفتم چیزی نگو.

می‌گفت: «دم خط بگیر، این‌جا را تیغ بزن، سرم را با چهار بزن.» بعد آرایشگر گفت:

«حاج آقا، شما همیشه می‌گفتید ریشم را دست نزن، تیغ به صورتم ننداز. حالا چطور شد؟»

گفت: «شما دم خط بگیر، کاری به این کارها نداشته باش.»

گفت: «خب حاجی، لااقل می‌خواهیم بدانیم.»

برونسی گفت: «می‌خواهم ماسک بزنیم. وقتی اینجاها صاف باشد، ماسک خوب کیپ می‌شود.» آرایشگر گفت: «حاج آقا، ما شما را به شجاعت و شهامت می‌شناختیم، همه‌جا می‌گوییم برونسی شجاع است، نمی‌دانستیم برونسی که این‌قدر رادیو عراق

بروسلی می‌کند و برای سرش جایزه می‌گذارد، این‌قدر از مرگ می‌ترسد.» برونسی سرش را بالا کرد و گفت: «نه آقا جان! من از جنگ و مرگ نمی‌ترسم، از مفت مردن می‌ترسم. اگر ماسک نزنم و بمیرم برای جنگ چه فایده‌ای دارد؟ ولی وقتی این ماسک را مرتب بزنم و نگذارم یک ذره هوا داخل آن برود، تا آخرین لحظه می‌توانم بجنگم و نیرو هدایت کنم. آدم نباید خودش را مفت به کشتن دهد.»

سرهنگ پاسدار سید کاظم حسینی‌فر - همزم

چشم به راه

مرحوم پدرم بعد از اینکه از جبهه آمدند مريض شدند. آورديمشان مشهد و بستری کرديم. حال چندان خوبی نداشتند، زنگ زدم به اخوی و گفتم حال بابا خوب نیست. گفت: «برین دکتر.»

گفتم: «دکتر برديم، جواب کردن، خلاصه شما بيا.»

فکر کنم موقع عملیات بود؛ ايشان گفت: «الآن موقعیت حساس است، من نمی توانم بيايم.»

گفتم: «شاید پدر از دست برود، می خواهد شما را ببینند.»
بعد، ايشان پشت تلفن گفت: «برادر، مرگ حق است؛ من و تو هم باید بمیریم. اينجا هر روز جلوی چشم من چندین نفر به شهادت می رسند. من هم الان نمی توانم بيايم. درست است که آن جا بابام چشم به راه است، ولی اينجا صدها نفر مثل بابا چشميشان به من است.»

علی اصغر برونی - برادر شهید

من روحیه گرفتم

قبل از عملیات بدر در منطقه جنوب خدمت فرماندهان ارشد جنگ رسیدیم و جلسه‌ای تشکیل دادیم. ذهنیت من این بود که آمده‌ام به اینها روحیه بدهم؛ نظرات حضرت امام و اهمیت منطقه و اینها را بگوییم و به فرماندهان روحیه بدهم. وقتی صحبت من تمام شد، شهید برونسی بلند شد و یک صحبت مختصری کرد. یک روضه‌ای خواند که واقعاً من روحیه گرفتم. همانجا هم به ایشان گفتم: «من از صحبت‌های شما روحیه گرفتم.»

سرلشکر پاسدار، رحیم صفوی^۱
فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

---

۱ - این خاطره را سردار نورعلی شوشتري از زبان سرلشکر صفوی نقل کرده‌اند.

لباس سرداری ۱۵۹

شهادت

چهارراه خندق

خاطرم هست در عملیات بدر که ایشان به شهادت رسید، برادر رحیم صفوی آمدند، منطقه، جلسه مسئولین لشکر بود. فرماندهان یکی یکی می‌رفتند روی نقشه، مانور طرح یگان خودشان را شرح می‌دادند. شهید فرومندی و شهید چراغچی رفتند و از روی نقشه توضیحات لازم را دادند، تا نوبت به شهید بروننسی رسید. ایشان ذکر مصیبت کوتاهی داشت. توسل به حضرت زهرا (س) پیدا کرد. بعد رو کرد به برادر صفوی، گفت: «برادر رحیم، من روضه حضرت زهرا را خواندم، شما هم سید هستید. شما را به جدهات قسم می‌دهم دیگر از شما توقع ندارم که پشت بیسیم به من بگویید عقب‌نشینی کن. از من نخواهید که از خط مقدمی که رفتم با بچه‌ها گرفتیم، عقب‌نشینی کنیم.»

همین را هم در عملیات ثابت کرد، اینقدر مقاومت کرد که افراد دور و برش همه شهید شدند. تک و تنها ایستاد. از بس آر.پی.جی زده بود از گوشهاش خون جاری شده بود.

شہادت □ ۱۶۳

چندبار مجروح شد، هرچه بچه‌ها و فرماندهان دیگر اصرار
کردند حاضر نشد بباید عقب.

گفتند: شما مجروح شدید، حالا دیگر تکلیف ندارید، قبول
نکرد.

البته حفظ چهارراه خندق هم که ایشان آنجا مقاومت می‌کرد
خیلی مهم بود.

ایشان با مقاومت و نهایتاً با شهادت خودش، جان خیلی‌ها را
نجات داد؛ و تا وقتی که برونسی بود چهارراه خندق سقوط نکرد.

سرهنگ پاسدار سعید رئوف – همزم

من اینجا می‌ایستم

قبل از عملیات بدر^۱ جلسه‌ای با حضور فرماندهان ارتش و سپاه برگزار شد. در آن جلسه، فرماندهان وضعیت عمل و استقرار یگان خودشان را توضیح دادند. در حین صحبت یکی از فرماندهان، شهید برونسی پرسید: «شما خودتان کجا مستقر می‌شوید؟» ایشان دستش را روی نقشه برد و تقریباً ۲۰ کیلومتری پشت خط عملیاتی را نشان داد، گفت: «اینجا می‌خواهم بایستم. من از اینجا گردانهایم را هدایت می‌کنم.»

شهید برونسی گفت: «این طوری که درست نیست شما پشت سر این نیروها باشید. این جوری که نمی‌توانید نیروها را خوب هدایت کنید.»

بعد آن فرمانده از برونسی پرسید: «شما کجا می‌خواهید مستقر بشوید.»

---

^۱ منطقه عملیاتی بدر از پد امام رضا شروع و تا اتوبان بصره - العماره ادامه می‌یابد؛ که چهارراه خندق حد وسط این منطقه است.

۱۶۵ شهادت □

شهید برونسی جلوی نقشه رفت و با آنتن، چهارراه خندق را نشان داد. گفت: «من اینجا می‌ایستم!» برای همهٔ ما تعجب‌آور بود. شهید برونسی معمولاً با نیروها حرکت می‌کرد؛ در حالی که چهارراه خندق وسط راه بود و تا هدفهای اصلی خیلی فاصله داشت.

وقتی خبر شدم که ایشان در چهارراه خندق به شهادت رسیدند، به راز صحبتهای آن روز ایشان پی بردم.

سرهنگ پاسدار تیموری - همزم

نماز، آخرین وصیت!

مجروح شده بودم و داشتم یواش یواش خودم را می‌کشیدم عقب،
 سر چهارراه خندق به شهید برونسی برخورد کردم؛ ایشان فرمانده
 تیپ حضرت جواد (ع) بود.
 دیدم دارد نیروهاش را به جلو هدایت می‌کند. رفتم کنارش.
 گفت: «چی شده سید؟»

گفت: «هیچی پام تیر خورده، دارم برمی‌گردم.»
 گفت: «خیلی خب، از همین کنار برو؛ جلوتر که رسیدی بچه‌ها
 هستند.» بعد مکثی کرد و گفت: «نمایت را خوانده‌ای؟»
 گفت: «نه.»

گفت: «نمایت را بخوان، بعد برو!»
 این آخرین توصیه شهید به من بود. هنوز از اورژانس عبور
 نکرده بودم که گفتند برونسی شهید شد.

سرهنگ پاسدار، سیده‌اشم موسوی - همزم

خونم همین جا بر زمین خواهد ریخت

قبل از شهادت، ایشان با بیسیم ارتباط داشت. بعد برادر شلیک آرپی.جی هفت، گوشهاش خونریزی کرد. دیگر امکان ارتباط با بیسیم نبود. از طریق پیک، اطلاعات رد و بدل می‌شد. بعد هم ارتباط ما قطع شد؛ ولی مشخص بود که بعد از قطع ارتباط، برونسی و یارانش ساعتها در مقابل دشمن مقاومت می‌کردند. کسانی که در کنار ایشان بودند، می‌گفتند: «با اینکه زخمهای زیادی برداشته بود، حاضر نشد به عقب بیاید. حتی حاضر نشد که زخمهای ایشان را پانسمان بکنند.»

با آرپی.جی با نارنجک با هر چه دم دستش بود، می‌جنگید. می‌گفت: «من مقاومت می‌کنم، شما عقب تر، نیروها را بچینید و خط را ثابت کنید، خون برونسی همین جا بر زمین خواهد ریخت.»

لحظه شهادت هم از بس داد کشیده بود دیگر صدایش در نمی‌آمد. از گوشهاش هم خون می‌آمد. این قدر مقاومت کرد که ما با وسایل مهندسی، عقب تر توانستیم خاکریز بزنیم.

سرهنگ پاسدار، سعید رئوف - همزم

آرامش

به اتفاق شهید برونسی به منطقه عملیات بدر می‌رفتیم که هلی‌کوپترمان مورد اصابت قرار گرفت. کنترل هلی‌کوپتر از دست خلبان خارج شده بود. ما همه دست و پای خودمان را گم کرده بودیم. ایشان هم کنار من نشسته بودند، با طمأنینه و آرامشی که برای ما خیلی عجیب بود. مثل پدری که بخواهد بچه‌اش را آرام کند دست مرا گرفته بود و مرا روحیه می‌داد، در حالی که ما آرامش خودمان را از دست داده بودیم، ایشان خیلی آرام نشسته بود، انگار هیچ اتفاقی نیفتاده... .

سرهنگ، حسین عظیمی - همزم

کمرم شکست

شهید برونسی به سردار شهید، ابوالفضل رفیعی خیلی علاقه داشت. وقتی در شبکه بیسیم اعلام کردند. رفیعی شهید شد، من دیدم شهید برونسی ایستاده بود؛ نشست و سر بر زانو گذاشت و اشک ریخت، بعد گفت: «کمرم شکست».

هادی پورغلام - همزم

نوبت من

چند روز قبل از عملیات بدر یک روز نشستیم و چند ساعت با هم دیگر صحبت کردیم. جوری داشت صحبت می‌کرد که انگار این عملیات آخری است که شرکت می‌کند. می‌گفت: «مواظب خانواده‌ام باش. آنها را تنها نگذار، می‌خواهم اینها در جامعه راه امام را ادامه دهند. اگر بدباشند بازتابش بر می‌گردد به من. می‌گویند پدرشان نتوانسته آنها را درست تربیت کند.» مرتب داشت نصیحت می‌کرد. بعد گفت: « حاجی چی شده؟ چه خبر است؟ تا حالا از این حرفها خیلی زده‌ای.»

گفت: «نه، حالا دیگه نوبت ما هم مثل اینکه رسیده. من در این عملیات شهید می‌شوم.»

سرهنگ پاسدار، سید کاظم حسینی فر - همزمان

زینب

وقتی آخرین فرزندم می خواست به دنیا بیاید، ایشان آمدند مشهد،
بچه سه روزه بود که دوباره برگشتند جبهه.

موقع رفتن سفارش کردند که کسی در گوش بچه اذان نگوید
تا خودم برگردم.

پانزده روز بعد برگشتند. اسم بچه را از قبل انتخاب کرده
بودند. گفتند: «زینب را ببرید حمام.»

گفتیم: «بردیم.»

گفتند: «دوباره، بچه را مجدداً بردیم حمام. بعد از نماز غرب و
عشا زینب را بغل گرفتند و بقیه را از اتاق بیرون کردند. گفتند:
«بروید نمازتان را بخوانید.»

وقتی وارد اتاق شدم، دیدم آنقدر گریه کرده‌اند که پیراهنشان
خیس شده، همین‌طور دم گوش بچه زمزمه می‌کردند و اشک
می‌ریختند.

زینب ۲۰ روزه شد که ایشان گفتند من باید برگردم جبهه.
دیگر نمی‌توانم بمانم.

شب تمام بچه‌ها را به حرم بردنده. یکی یکی را دور ضریح
چرخاندند. نوبت به زینب که رسید او را بغل کردند و همین طور
دور ضریح می‌چرخاندند و اشک می‌ریختند و با امام رضا صحبت
می‌کردند.

وقتی برمی‌گشتم گفتند: «بچه‌ها را دست کسی سپردم که اگر
سرشان را هم زیر سنگ کنند نمی‌میرند. هر وقت کاری داشتید
پیش امام رضا بروید. من سفارش شما را به امام رضا کردم.»

همسر شهید

اهداف امام

پیش از عملیات بدر رفتیم پیش شهید برونسی، صحبت عملیات خیر پیش آمد. یک حرفی زد که مرا خیلی تکان داد. گفت: «فلانی، ما از عملیات خیر سالم برگشتم. این دفعه به شما می‌گوییم آن دستوری که حضرت امام (رض) در رابطه با منطقه بصره داده، من دو راه بیشتر نمی‌بینم؛ یا باید به اهدافمان که همان اهداف حضرت امام (رض) است برسیم، یا باید جنازه من برگردد.»

گفت: «آقای برونسی این جوری محکم صحبت نکن.»
گفت: «قطعاً همین جور است.» بعد از عملیات دیدیم واقعاً همین طور شد.

سرهنگ پاسدار علی‌اکبر مقدم - همزم

این گریه میمانت دارد

بار آخری که عازم جبهه بود شب به خانه تک تک فامیل سر زد و خدا حافظی کرد؛ حتی به خانه یکی از اقوام که با همدیگر روی مسایل انقلاب مشکل داشتند هم رفت و حلالیت طلبید.

صبح موقع رفتن، طبق معمول رفتم بچه ها را بیدار کنم، نگذاشت، آب و قرآن آوردم. قرآن را بوسید ولی از زیر آن رد نشد. شروع کردم به گریه کردن. هر وقت سر راه گریه می کردم می گفت: «گریه نکن، گریه نکن، بادمجان بم آفت ندارد!»

ولی این بار وقتی گریه کردم، گفت: «این بار هر قدر می خواهی گریه کن، این آخرین دیدار من و تو است. دیدار بعدی به قیامت! این گریه میمانت دارد. هر قدر می خواهی گریه کن!»

بعد از چند روز از جبهه زنگ زد خانه همسایه. رفتیم. با تک تک بچه ها صحبت کرد. پرسیدم کی برمیگردد؟ گفت: «هنوز که می گویی کی برمیگردد؛ بگو کی خبر شهادت می آید! مگر من چند سال بیشتر از امام جواد (ع) می خواهم عمر کنم؟» و همان تلفن آخرین تلفن ایشان بود.

همسر شهید

یادگاری

شهید برونسی یک چراغ قوه کوچکی به من داد. من از قبولش امتناع کردم، گفتم برای خودتان لازم است. گفت بگیر؛ با تحکم گفت: «می گم بگیر.»

با چشم و ابرو اشاره کرد که من دیگه رفتنی ام.

گفت: «این را بگیرد برای یادگاری نگهدار.»

شب عملیات. بچه‌ها می‌آمدند خدا حافظی، و من وقتی روبوسی می‌کردم این آیه شریفه را در گوش آنها می‌خواندم: «ان الذى فرض علیک القرآن لرادک الی معاد»^۱ «فالله خير حافظا و هو ارحم الراحمين»^۲

نوبت به شهید برونسی رسید. با نهایت اعتقادی که ایشان به دعا داشت و خودش اهل مناجات و دعا و راز و نیاز بود، وقتی من شروع کردم این آیه را بخوانم، گفت: «خاصیت این دعا چیست؟»

^۱ این آیه هنگام مهاجرت حضرت رسول اکرم (ص) از مکه به مدینه برای محافظت ایشان نازل شد. قصص ۸۵/۲۸

^۲ یوسف / ۱۲

گفتم: «این دعا شما را حفاظت می‌کند منظور از این دعا این است که شما بروی و به سلامت برگردی.»

ناراحت شد و گفت: «آقا من فکر کردم دعا می‌کنی من به شهادت برسم و خون ناقابلم در راه اسلام ریخته شود. شما دعا می‌کنی که من زنده برگردم؟ مگر من این جان رامی خواهم چه کار کنم؟»

گفتم: «جبهه به شما نیاز دارد.» دیدم اشکش جاری شد. گفت: «فلانی، تو را به جدت دعا کن من شهید شوم، تا پیش امام امت رو سفید شوم.»

همانجا حالت ایشان را که دیدم ناراحت شدم. در حال پرواز بود. انگار روی زمین حرکت نمی‌کرد. به بعضی از رفقا هم گفتم که ایشون به شهادت می‌رسد. بعداز سه یا چهار روز، خبر شهادت ایشان را آوردند.

مرحوم حجۃ‌الاسلام سید جواد بختیاری - همزمان

ردای سبز شهادت

شهید برونی معمولاً در جبهه لباس خاکی بسیج را می‌پوشید، ولی در عملیات بدر لباس سبز سپاه را پوشید و حتی لباسش آرم مخصوص سپاه را هم داشت. لباس سبزی که همیشه وقتی می‌خواست آن را بشوید یا بپوشد وضو می‌گرفت. می‌گفت: «من این لباس را پوشیدم که دشمن نگوید پاسدارها می‌ترسند و لباس بسیجی می‌پوشند.»

شما همه لباس سپاه بپوشید تا بدانند که شما پاسداران رو در روی آنها هستید. با همین لباس سبز پا به میدان گذاشت و با همین لباس به شهادت رسید.

مرحوم حجه‌الاسلام رحیمی - همزم

مهماں

خبر شهادت شهید برونسی در همه‌جا پیچیده بود، و بچه‌ها وقتی به یکدیگر می‌رسیدند بغضشان می‌ترکید و با زبان بی‌زبانی به یکدیگر تسلیت می‌گفتند.

آقای تونی بعد از اینکه کلی گریه کرد گفت: می‌دانستم شهید می‌شود. دیروز حال عجیبی داشت. مدام اشک می‌ریخت و زمزمه می‌کرد. وقتی علت را پرسیدم گفت: «دارم خدا حافظی می‌کنم. دیشب خواب دیدم مرا دعوت کردند.» گفتند: «فلانی فردا مهمان مایی، محل شهادت را هم نشان دادند.»

مطلوب مهم این است که خود شهید هم سفارش می‌کند که این مطلب را بجز در مورد ضروری نقل نکنید.

مرحوم حجه‌الاسلام رحیمی - همرزم

اسلحة داماد صدام

شهید برونسی ۲ اسلحه کمری داشت. یکی را قبل از انقلاب خریده بود که با آن به طلبه‌ها آموزش اسلحه‌شناسی می‌داد، و طبق وصیت خودشان بعد از شهادت آن اسلحه را به آقای حسینی دادند. دیگری هم کلت سرهنگ جاسم (داماد صدام) بود. جاسم در عملیات والفجر ۳ بدست ایشان اسیر شده بود. آقای برونسی اسلحه‌اش را گرفته بود و بعد آورده بود پشت کتابخانه پنهان کرده بود، ما هم خبر نداشتیم. بعد از عملیات بدر بچه‌های سپاه آمدند و گفتند: «حاج آقا برونسی ما را فرستاده‌اند تا اسلحه‌ای را که پشت کتابخانه جاسازی کرده‌اند ببریم و به ایشان بدهیم.» اسلحه را برداشتند و بردنده؛ و بعد از چند روز فهمیدیم حاج آقا شهید شده است. ایشان قبل از شهادت وصیت می‌کند که بروید اسلحه سرهنگ جاسم را بردارید ببرید سپاه.

همسر شهید

عزیز دردانه

حاج آقا خیلی زینب را دوست داشت، حتی وقتی که از جبهه زنگ می‌زد، می‌گفت: «یک کاری کن که گریه کند تا صدایش را بشنوم.»

بعد از شهادت ایشان زینب مریض شد. حالش خیلی بد بود، سینه‌اش خرخر می‌کرد. تب شدیدی داشت. رفتم سر قبر شهید، گفتم: «زینب مریض است، همان زینبی که آن همه دوستش داشتی، دختر عزیز دردانه‌ات.»

همان شب بچه روی پایم بود و از شدت خستگی و ناراحتی خوابیم برده بود. دیدم از در وارد شد. آمد بالای سر زینب، یک قاشق شربت هم دستش بود.

از خواب که بیدار شدم، دیدم جلوی پیراهن دخترم به همان شربت آغشته شده. بعد هم بچه خوب خوب شد، و ما تا چند وقت همان لباس را داشتیم با همان لکه شربتی که رویش بود.

همسر شهید

رؤیای صادقانه

یک شب خواب دیدم که آفای برونی آمد و بعد از احوالپرسی گفت: «می‌ری همان کنتور خانه را عوض کنی.»

گفتم: «کنتور خانه که کاریش نیست.»

گفت: «چرا هست.»

بعد از ۲ روز دیدم خانم شهید آمده که دینام کولر سوخته، بیایید آن را عوض کنید.

حاج عباس تقیزاده – همسایه

نذر

مدتی از شهادت شهید برونسی می‌گذشت. روزی با ماشین به مشهد می‌آمدم، دو نفر که مرا نمی‌شناختند با همدیگر صحبت می‌کردند.

یکی گفت: «برادر گرفتاریت چی شد؟»

دیگری گفت: «نذر کردم اگر شهید برونسی حاجتم را برآورده کند گوسفندی قربانی کنم و به مردم غذا بدهم. خدا می‌داند حاجتم روا شد، و دو روز پیش گوسفندی در راهش قربانی کردم.»

وقتی اینها را شنیدم اشکهایم سرازیر شد.

غفور غفوری - خویشاوند

جهیزیه

تمام وسایل مربوط به جهیزیه دخترمان را خریده بودم. بارها
برانداز کردم که چیزی کم نباشد. به نظر خودم تکمیل بود.
شب خواب دیدم حاج آقا وارد خانه شدند و از پله‌ها بالا
آمدند؛ یکی از لوازم ضروری جهیزیه دستشان بود. آمدند و گفتند:
«بیا این را بگذار روی جهیزیه.»
صبح که از خواب بیدار شدم و جهیزیه را بررسی کردم دیدم
همان تکه کم است. ایشان به این صورت به زندگی ما اشراف و
نظرات دارد.

همسر شهید

عیدی

قبل از عید سال هفتاد و پنج، روزی با اصرار بچه‌ها به بازار رفتیم و به اصطلاح برای عید خرید کردیم، و با اینکه یکی از هزار آرزوی بچه‌ها را برآورده نکردم، وقتی به خانه برگشتم، بیش از دو هزار تومان پول نداشتم.

عید در پیش بود و می‌دانستم مطابق هر سال، میهمانهای زیادی به خانه ما می‌آیند.

برای تهیه مقدمات پذیرایی مشکل داشتیم.

عصر روز پنج شنبه به بهشت رضا رفتم و تمام دردلهایم را با شهید کردم. بعد گفتم: «از انصاف به دور است که هفت، هشت بچه را رها کنی و بروی، و من تنها تنها با این همه مشکلات دست و پنجه نرم کنم. من به بازار رفتم و بچه‌هایت را خوشحال کردم. دلشان را به دست آوردم، حالا شما می‌دانی و زندگی ما؛ فردا هم کلی میهمان داریم و...».

وقتی حرفهایم را زدم احساس سبکی کردم و به خانه برگشتم. فردا صبح زود در خانه را زدند. در را باز کردم مردی بود که با موتور آمده بود. کیفش را باز کرده، پاکتی به من داد و گفت: «این پاکت مال شماست و رفت.» روزنامه و مجله‌هایی مثل مجله شاهد و این جور چیزها برایمان زیاد فرستاده میشد، و من در برخورد اول یقین داشتم که باید چیزی از همین قبیل باشد. اما وقتی پاکت را باز کردم متوجه مبلغ قابل توجهی پول شدم که بعد هرگز نفهمیدم که این پول را کی و از کجا فرستاده است.

همان سال عید، مقام معظم رهبری جزو مهمانهای ما بودند که سر زده و بدون اطلاع قبلی تشریف آوردند، و به نظر لطف ایشان خیلی از مشکلات ما حل شد.

همسر شهید

دلجویی

یک روز صبح زینب از خواب بلند شد و گفت: «من آقای خامنه‌ای را خواب دیدم.»

پرسیدم. گفتند آقای خامنه‌ای مشهد هستند. رفتیم مسجد گوهرشاد پای سخنرانی ایشان. روزهای بعد هر وقت می‌خواستیم از خانه بیرون بروم زینب نمی‌گذاشت. می‌گفت: «تا وقتی آقا مشهد هستند جایی نروید؛ این دفعه آقا حتماً خانه ما می‌آیند. من آقا را خواب دیدم. حتماً به خانه ما می‌آیند.» مرتب انتظار آقا را می‌کشید. هنوز هیچ خبری هم نبود.

تا اینکه آقا سرزده وارد خانه ما شدند. بچه‌ها وقتی چشمشان به ایشان افتاد خیلی خوشحال شدند. آقا تشریف آوردن و تقریباً یک ساعت با بچه‌ها صحبت کردند و از همه آنها دلجویی نمودند. خواب زینب را برای آقا تعریف کردم، و گفتم شما هر وقت به مشهد می‌آیید تا وقتی دوباره به تهران برمی‌گردید این بچه‌ها چشم انتظارند.

آقا به زینب گفتند: بیا نزدیک من بشین، و بعد عکس گرفتند و قرآن زینب را امضا کردند؛ و این جوری خواب زینب تعبیر شد.

همسر شهید

خاطرات شهید

کلاه شرعی

شخصی به من گفت: «شما که عیالوار هستی به جبهه نرو. بیا ده هزار تومان بده برای رزمندگان، که همان را خدا قبول می‌کند.» آقا خیال می‌کند سر خدا را با پول می‌شود کلاه گذاشت.
نخیر آقا، این جوری نیست که یکی بگوید آقا صد هزار تومان می‌دهم و اصلاً به جبهه نمی‌روم.
امروز اسلام هم به مال احتیاج دارد هم به جان.

راه شهداء

برای سخنرانی در جمع خانواده معظم شهدای خوزستان دنبال من آمدند. با خودم گفتم چقدر من بدبختم که می‌خواهم برای خانواده شهدا حرف بزنم. حالا من به اینها چه بگویم. به آنها گفتم: «خدا شاهد است من شرم دارم با شما سخن بگویم. دعا کنید ما بتوانیم راه شهیدان شما را ادامه دهیم.»

توسل

در عملیات فتحالمبین عیناً شیطان آمد سراغ من: «ای بابا تو چه کاره بودی که این همه آدم را به جبهه آوردی. تو را چه به این غلطها!! همانجا دست و پایم لرزید و در آن هوای گرم داشتم میلرزیدم.

خدا شاهد است تا دست به دامن حضرت زهرا - سلام الله علیها - نشدم از آن مهلكه رهایی پیدا نکردم. اگر ۵ دقیقه دیگر در آن حالت میماندم شاید همانجا سکته میکردم. پس ما تنها نیستیم. هر کس ادعا کند چنین کردم چنان کردم دروغ میگوید. اینجا من وجود ندارد. اینجا ائمه ما را هدایت میکنند.

عقبنشینی پیروزمندانه

دشمن در رادیوی خودش گاهی اوقات دروغ‌های شاخ‌داری می‌گوید؛ مثلاً در همین عملیات فتح‌المیین آن همه عراقی کشته یا اسیر شدند. خجالت نکشیدند و گفتند ما دوازده کشته دادیم و ایرانیها ۶۰ هزار.

یا در عملیات بیت‌المقدس از کجا تا کجا دشمن رانده شده، و در خود خرمشهر قریب ۱۹ هزار اسیر داد، پنج، شش هزار کشته شدند، با این حال اعلام کردند ما پیروزمندانه عقب‌نشینی کردیم. باید عمر و عاص بیاید نزد اینها شاگردی کند.

اول راه

من در والفجر ۴ مجروح شدم. خمپاره‌ای درست کنارم به زمین خورد. ما گفتیم: یک راه گریزی برای خودمان پیدا کنیم. همه‌جا رفتیم از این و آن سؤال کردیم. دیدیم فایده ندارد و باید کشته شویم. این که ما مجروح شدیم برای روز قیامت دلیل نمی‌شود، مثل ما حکایت آن پسریچه‌ای است که گفتند بگو الف، گفت: نمی‌گوییم. پدرش گفت: چرا؟ گفت: اگر بگوییم الف بعد باید ب را هم بگوییم و بعد... ما هم فکر می‌کردیم شاه را که بیرون کنیم تمام می‌شود، و گفتیم از این به بعد راحت زندگی می‌کنیم؛ ولی بعد دیدیم که تازه اول راه است.

تمرین غذا نخوردن

به خدا قسم در عملیات والفجر ۳، چهار روز غذا نخوردیم، فقط همان غذایی بود که نیروها از سنگرهای عراقی بر می‌داشتند. بعضی‌ها هم رغبت نمی‌کردند بخورند. من خودم دلم نمی‌خواست غذای آنها را بخورم. هر چهار روز را گرسنگی کشیدم. هیچ کارم هم نشد. چون قبلًا تمرین کرده بودم که غذا نخورم.

وصیت‌نامه

فرازهایی از وصیت‌نامه سردار

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم.

بسم الله الرحمن الرحيم.

السلام عليك يا رسول الله، السلام عليك يا باعبدالله، السلام عليكم
يا انصار روح الله، اللهم كن لوليك الحجه بن الحسن، صلواتك عليه
و على آبائه، في هذه الساعه و في كل ساعه، ولها و حافظا و قائداً
و ناصرا و دليلا و عينا حتى تسکنه ارضك طوعا و تتمتعه فيها
طويلا.

دروع خدا و درود همه انبیای الهی و درود همه ارواح پاک
شهدا و همه رزمندگان اسلام و درود همه مجرورحین جهان در
سرتاسر عالم و درود همه انسانهای تحت ستم و درود همه
خانواده شهدا به رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران،
امام خمینی ارواحنا فداء.

اللهم صل على محمد و آل محمد

توصیه‌های قرآنی

... ای جوانها، ای انسانها، به این قرآن توجه بکنید که با ما چقدر دارد روشن حرف می‌زند و به روشنی به ما بیان می‌کند: بیایید تجارت در راه خدا کنید و از این تجارت چهار روز دنیا دست بکشید: «ان الله اشتري من المؤمنين انفسهم و اموالهم بان لهم الجنه يقاتلون في سبيل الله فيقتلون و يقتلون وعدا عليه حقا في التوريه والانجيل والقرآن ومن او في بعهده من الله فاستبشروا ببيعكم الذي بايعتم به و ذلك هو الفوز العظيم»^۱ چه معامله‌ای بالاتر از این که خدا خریدارش باشد. توجه نمی‌کنید؟! تجارت چهار روز دنیا هرچند هم که مال جمع و اگر در راه او مصرف نکنید در راه خدا: «يحسب ان ماله اخلده كلا لينبذن في الحطمه»^۲ این مال شما را به؛ «اخلده» نمی‌اندازد؛ و این بهترین تجارت است، و بهترین تجارت در راه خداست. خدا جان شما و مال اهل ایمان را به بهای بهشت خریداری کرده است. آخر چرا به طرف جهنم پیش می‌روید؟ من

۱- توبه، ۹/۱۱۱.
۲- حمزه آیه ۳.

متحیرم که این تجارت پربها را رها کرده‌اند و به تجارت جهنمی خود پیوسته‌اند.

این قرآنی که چندین سال است که در غریبی مانده است آن را زنده کنیم و سرمشق زندگیمان قرار دهیم، و ما خودمان را نجات بدھیم؛ و آن انسانیتی که خدا برای ما خلق کرده است و ما را به بهترین اندام و قواره خلق کرده: «لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم»^۱ را به اثبات برسانیم. نه اینکه به دست خودمان، خودمان را به اسفل السافلین بفرستیم. خیلی این بد است و این: «من شجر من زقوم»^۲ است؛ این درختی که در جهنم است، خود انسان است که این درخت را برای خودش پربار می‌کند. ما باید از این درخت دوری کنیم و به رحمت خدا بپیوندیم.

قرآن می‌فرماید: «يَا إِيَّاهَا الَّذِينَ امْنَوْا بِالصَّابِرِ وَ الصَّلُوْهُ ان الله مع الصابرين»^۳ و: «لَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللهِ امواتٍ بل احْيَاءٌ وَ لَكُنْ لَا تَشْعُرونَ وَ لَنْ يَلْبُونَكُمْ بِشَءٍ مِنَ الْخُوفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِنَ الْاِمْوَالِ وَ الْاِنْفُسِ وَ الشَّمَرَاتِ وَ بَشِّر الصابرين الذين اذا اصابتهم مصيبة قالوا ان الله و انا اليه راجعون اوئلک عليهم صلوات من ربهم و رحمه و اوئلک هم المهددون»^۴ فرزندانم، خوب به قرآن گوش کنید و خودتان را به قرآن نزدیک کنید و این کتاب

۱— تین، ۹۵/۴.

۲— واقعه، ۵۶/۵۲.

۳— بقره، ۲/۴۵.

۴— بقره، ۲/۱۵۴/۱۵۵.

وصیت‌نامه □ ۲۰۱

آسمانی را سرمشق زندگیتان قرار بدهید. باید رجوع کنیم به قرآن و از قرآن استمداد بجوییم و از قرآن مدد بگیریم.
فرزندان عزیزم، از قرآن مدد بجویید و از قرآن سرمشق بگیرید تا به گمراهی کشیده نشوید. من که این آیات را برای شما می‌خوانم از صمیم قلب می‌خواهم چند شب دیگر به سمت دشمن روانه شوم؛ و اگر برنگشتم امیدوارم که شما به قرآن بپیوندید و به این وصیتها بایی که من کردم عمل کنید. و من هنوز هم صحبت دارم و به شما باید تذکر بدهم و باید با شما باز قرآن بخوانم و هیچ راهی جز از قرآن خواندن و توصیه قرآنی نیست.
فرزندانم، من شما را باز به قرآن توصیه می‌کنم. هیچ راهی بهتر از راه قرآن نیست. شما را به خدا، توجه کنید! شما را به خدا، این کتاب آسمانی را سرمشق زندگیتان قرار دهید تا رستگار شوید.
فرزندان عزیزم، من تمام صحبتیم را راجع به آیات قرآن برای شما می‌گوییم. باید به آیات و روایات و احادیث ائمه معصومین رجوع کنید و راه زندگی خودتان را تعیین کنید. هر دستوری که قرآن می‌دهد باید شما عمل کنید.

ولایت و رهبری

... ما قصد داریم که ان شاءالله اسلام را به رهبری امام عزیzman و پیروان او در سرتاسر عالم پیاده کنیم. یا باید در این راه کشته شویم یا پرچم اسلام بر تمام قله‌های بلند جهان برافراشته شود. باید مو به مو حرف رهبر عزیzman را عمل بکنیم؛ و اگر قلب امام از ما ناراضی شد خدا از ما ناراضی است. این قلب امام، قلب رسول خداست. این قلب امام، قلب علی بن ابیطالب (ع) است، قلب همه ائمه معصومین علیه السلام است. این قلب امام، قلب مادرم زهرا است. باید این قلب به درد نیاید. باید این قلب همیشه شاد و محکم باشد. و باید شما این قلب را به درد نیاورید که امام زمان (عج) و خدا از شما ناراضی خواهد شد. قدر امام عزیzman را بدانید. قدر رئیس جمهور عزیز، آقای خامنه‌ای را بدانید.

ولایت فقیه که امروز استمرار ولایت علی (ع) است، بر همه جامعه انسانیت حاکمیت دارد. باید از ولایت فقیه پیروی کرد.

وصیت‌نامه □ ۲۰۳

این مسیری که امام عزیzman آمد، به ما نشان داد که دنباله رو
مکتب حسینی است و سرمنشأ از فرزندان فاطمه گرفته است، و
راه خونین صحرای کربلا را پیموده است: از مدینه به مکه و از
مکه به عراق؛ و همان راهی که حسین رفت این فرزندش - امام
خمینی - ما را رهنمون کرد.

مقام شهیدان

... درباره شهیدان باید کلمه «اموات» از زبانها و اندیشه‌ها ساقط شود، و حیات آنان باشکوه تجلی نماید: «بل احیاء عند ربهم^۱ یرزقون».

به شهیدان هنگامی که از مرکب خود می‌افتدند و شهید می‌شوند، می‌گویند دیگر از گذشته خود هیچ حزن و اندوهی نداشته باشید. شما را به همان بهشت انبیاء خدا و عده می‌دهم. پس فرزندانم، تلاش بکنید. ای فرزندان اسلام، ای انسانها، تلاش بکنیم تا مشمول صلوات و رحمت خدا قرار بگیریم و اگر شما مشمول رحمت و صلوات خدا قرار بگیرید به هیچ بن‌بست و گمراهی برنخواهید خورد و حق را دریابید و به پیش بروید.

برادران و خواهران و شنوندگان و فرزندان عزیزم، برای پیشبرد این رسالت باید از صبر و صلوات، قدرت و توان بگیرید. اقامه صلوه این همه در قرآن آمده برای قرب و پیشرفت به سوی همین هدفهای الهی است نه چیز دیگری.

دفاع مقدس

... و این نعمتی است که خداوند شامل حال ما کرده است که ما
توان رزمیدن را داشته باشیم و در راه خدا بجنگیم؛ و به نظر خود
من، این بزرگترین نعمتی است که خدا به من عنایت کرده است.
ولی من کجا، راه خدا کجا؟! خون ناقابل من کجا، خونهای پاکی
که در این راه ریخته‌اند کجا؟! خون زهرا (س) در این راه ریخته
است، خون پیغمبر ریخته است، خون اولیاء و ائمه معصومین
ریخته است، خون شهدای کربلا. این کربلا چه بود؟

این کربلا چه بود؟ این کربلا چه بود که به همه انسانها روح
بخشید، و این فرزند فاطمه (س) بود که به ما روح بخشید؛ و ما
قابلیت آن را که در راه فرزند فاطمه (س) کشته شویم نداریم و
خودمان را لائق این راه نمی‌دانیم، ولی کرم آن عزیز فاطمه (س)
زیاد است. از مادرش فاطمه (س) می‌خواهیم که نام ما را هم در
لیست اصحاب فرزندش امام حسین (ع) ثبت کند. ما امروز
می‌جنگیم تا زمین را برای فرزند فاطمه آماده کنیم، ان شاء الله ما

باید امام زمانمان را یاری کنیم، و اگر در این راه تکه تکه هم شویم و ما را زیر تانک بیاورند، ما دست از این راه برخواهیم داشت؛ و امیدواریم که خدا ما را ثابت‌قدم بدارد: «ربنا افرغ علینا صبرا و ثبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین»^۱ و ما را ثابت‌قدم بدارد، ان شاء الله، و بعد هم بر قوم کافر پیروز کند. این پیروزی خدا هدیه‌ای است، و در هر دو صورت ما پیروز هستیم: چه کشته بشویم و چه بکشیم؛ و این پیروزی از آن رهروان حق و فضیلت است.

توصیه به مادر

... مادر عزیزم، من راهی را که رفته‌ام راه انبیاء الهی است. راهی است که این جهان خلقت برای آن راه خلق شد، و برای آن راه به حد کمال رسید، و باید ما از راهی که اولیاء رفته‌اند برویم، و از راهی که شهدا رفته‌اند برویم، و از همه مهمتر راهی که فرزند فاطمه حسین (ع) رفته است ما طی کنیم. از سالی که فهمیدم که هدف این امام عزیز، مقدس است و پیروان او پیروان انبیاء هستند به این نهضت پیوستم و من از آن روز فهمیدم قیام این مرد بزرگ الهی دنباله‌رو همان قیام امام حسین (ع) است. هیچ تردیدی در آن نیست هیچ شکی در آن نیست. هر کس به این انقلاب شک کند، به خدا و پیغمبر شک کرده است. و این انقلابی است الهی، و جنگی است که بر ما تحمیل شده است از طرف معاندین، باید از ناموس اسلام حفاظت کنیم و از اسلام عزیzman که غریب است حمایت کنیم، حتی اگر همه تکه‌تکه شویم.

مادر هر موقع که شهادت من یادت می‌آید، بگو خدایا این فرزند را از من در راه خودت قبول کن.

مادر عزیزم، مادر مهربانم، خوب توجه کن؛ من این راه را با چشم باز انتخاب کرده‌ام و با چشم باز این راه را رفته‌ام.

توصیه به همسر

... ای همسر عزیز و ای همسر مهربانم که زیاد در خانه من رنج کشیده‌ای، ای زنی که از روزی که من آشنایی به انقلاب پیدا کردم تو مرا کمک کردی؛ خیلی در این انقلاب، و از همه بیشتر در آن درگیری‌های ساواک به من کمک کردی؛ ان شاءالله خداوند از تو و از من راضی بشود. من که از تو بسیار راضی هستم.

همسرم، نمی‌دانی وقتی من با این فرزند فاطمه، نایب امام زمان آشنا شدم، و از وقتی که با شاگرد ایشان آقای خامنه‌ای آشنا شدم هدف من عوض شد. خودت می‌دانی در طول انقلاب، تو خیلی به من و انقلاب کمک کردی. اگر تو زن انقلابی نبودی من اینطور رشد پیدا نمی‌کردم. من هرچه دارم از صبر تو زن بود، از تحمل تو بود؛ و هرچه به تو زخم زبان زدند، تو تحمل کردی و در راه خدا صبر کردی. من اینها همه را می‌دانم.

باید همه فرزندانت را طوری بار بیاوری که حسین‌وار، علی‌وار، زهراوار، زینب‌وار، فاطمه‌وار، مهدی‌وار و حسن‌وار باشند. باید آنها را حسینی بار بیاوری. خلاصه، من از تو ممنون هستم و راضی هستم، تو هم مرا حلال کن.

توصیه به برادر

... برادر عزیزم، خواهشی که از شما دارم اینکه به فرزندانم خوبی کنید و فرزندانم را نرنگانید، به خصوص فاطمه، زهرا و زینب عزیزم، و به خصوص ابوالفضل و عباس و آن حسین عزیز و مهدی عزیز و ابوالحسن مهربانم. باید اینها را به تدریج بزرگ کنید، و ان شاءالله به راهی که راه انبیا است به آن هدایت شوند تا به گمراهی کشیده نشوند.

توصیه به خواهران

... خواهران من! شما نگاه کنید به صحرای کربلا، نگاه کنید به زینب، به ام کلثوم. ببینید آنها چقدر در راه خدا صبر کرده‌اند. من می‌دانم که شما صبر آنها را ندارید ولی آنها الگوی ما و اسوه ما هستند. باید شما تلاش کنید و از خدا بخواهید تا آن صبر را خدا به شما عنایت کند.

کسی که برادرش را در راه خدا داد آن بهترین نعمت است، نعمتی از آن بالاتر شامل حال کسی نمی‌شود؛ و حالا اگر شامل حال شما شد بی‌قراری نکنید. همه باید بمیرند؛ و مردن در بستر، خواهران عزیز، خیلی برای ما ننگ است. من این را به یقین فهمیده‌ام، مردن در بستر خیلی ننگ است.

خواهران گرامی ام آگاه باشید نکند که خجل‌زده در روز محشر جلو حضرت زینب (س) وارد شوید، و زینب (س) بگوید من هفتادو دو تن شهید در کربلا دادم و شما یک شهید یا دو شهید دادید، چقدر از خودتان ضعف نشان دادید، و چقدر شما منافقان

وصیت‌نامه □ ۲۱۱

را خوشحال کردید. من خواهشی از خواهران عزیزم دارم باید استقامت کنند و به تمام زنان تاریخ نشان دهند که: زینب جان، ام کلثوم جان، اگر شما صبر کردید، ما هم صبر کردیم باید این رسالت شهدا را شما خواهران شهدا به اتمام رسانیم، همان رسالتی که زینب (س) به اتمام رساند.

توصیه به فرزندان

... فرزند عزیزم ابوالحسن که الان پانزده سال است و به حد تکلیف رسیده‌ای باید از نمازت غافل نشود. امروز تمام احکام شرع بر تو واجب شد. فرزندم، خیلی مواظب باش! خیلی به برادرانت خوبی و نیکی کن، تو بزرگ آنها هستی. من اسم تو را به نام علی (ع) گذاشتم. علی(ع) چقدر در طول عمرش در راه خدا جهاد کرد. برومندی خود را از امام علی بیاموز.

مهدی جان! من اسم تو را مهدی گذاشتم. فاطمه فرزندش را خیلی دوست دارد. تو باید امام زمان را یاری کنی. تو باید خودت را فدای امام زمان بکنی. چون امام زمان امروز در غیبت به سر می‌برد، این ولایت فقیه است که استمرار ولایت انبیاء است. باید شما پیروی کنی. اگر ولایت فقیه نبود مهاها بدبخت بودیم.

حسین جان، گوش کن! اسم تو را من حسین گذاشتم. یادت هست حسین در کربلا چه کرد؟ دیدی چگونه رفت؟ به طرف کربلا و در راه خدا جنگید و چه طور امر به معروف و نهی از منکر کرد؟ نام تو را حسین گذاشتم که هر موقع صدایت می‌زنم

وصیت‌نامه □ ۲۱۳

یاد حسین فاطمه (س) بیفتم. می‌دانی روی چه احساسی پدرت اسم برادران کوچکتر را عباس و ابوالفضل گذاشت. امام حسین درباره عباس و ابوالفضل چقدر مهربان بود، تو هم باید آنطور باشی.

قربان عباس علی بشوم که دستان خود را در راه خدا داد. عباس جان حواس است را جمع کن و خودت را حسینی بار بیاور. خیلی مسؤولیت داری، خیلی تعهد داری. از صاحب اسمت سرمشق بگیر.

ابوالفضل عزیزم، ابوالفضل قهرمان، ابوالفضل در روز عاشورا چه کرد که با دو بال به بهشت رفت؟ چقدر نفس خودش را سرکوب کرد؟ چقدر با نفسش مبارزه کرد؟ ابوالفضل عزیزم، تو از ابوالفضل (ع) سرمشق می‌گیری، زندگیت را با زندگی ابوالفضل بسنج و به گفته‌های قمر بنی هاشم عمل کن. پدرت به این آرزو نام تو را ابوالفضل گذاشت.

عزیزم فاطمه جان، که من بارها دعا کرده‌ام خداوند به من دختری بدهد که نامش را فاطمه بگذارم، یکی از شاگردان امام صادق (علیه السلام) سر کلاس آمد. امام فرمود: چرا دیر آمدی؟ گفت: خداوند به من فرزندی داد. برای همین دیر آمد. فرمود فرزند چه بود؟ گفت: دختر. حضرت فرمودش: نامش را چه گذاشتی؟ گفت: فرزند پیغمبر، نام او را فاطمه گذاشت. امام سه بار برخاست و نشست و گفت: خوشابه‌حال تو که نام مادرم فاطمه را انتخاب کردی. من در هر جا که مانده‌ام در عملیات‌ها، گفتم مهدی

جان تو را به مادرت فاطمه زهرا (س) به فریاد رس. به فریاد اینها (رزموندها) برس. ما فرمانده نیستیم!

زهرا جان، زهrai عزیزم، زهرا (س) چه کرد که شهیدش کردند؟ طفلاش را مابین در و دیوار کشتند. زهرا جان، صاحب اسم تو را هنوز که هست نمی‌گذارند کسی زیارتش بکند. زهرا جان، پدرت (برونسی) رفت به مکه، نگذاشتند زیارت کند، پدرت را نگذاشتند قبر صاحب اسمت را زیارت کند. صاحب اسمت غریب است. زهرا (س) طفلاش را برمی‌داشت می‌آمد قبرستان بقیع در آن بیت‌الاحزانی که درست کرده بود؛ می‌گفت پدر جان، شوهرم را به زور به مسجد بردن. پدر جان، طفل را شهید کردند. حقم را از من گرفتند و به من ظلم کردند و به دخترت ظلم کردند. پدر جان، همین که تو از دنیا رفتی حکومت اسلام را وارونه جلوه دادند. گاه شکایت می‌کرد. زهرا، زهرا جان (س)، عالمی به فدایت عزیزم. ای زهrai عزیز، دخترم، پس مسؤولیت سنگینی داری. این کسانی که این صحبت‌های مرا می‌شنوید، دل من خوش است که چنین فرزندانی دارم. به خدا من خوشحالم. من آرزویی در دنیا ندارم و امیدوارم این فرزندانم باشند الگوی حسنی برای جامعه اسلامی. پیغمبر برای همه مها اسوه حسنی است:

«وَلَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَسْوَهُ حَسِنَةٍ لَمَنْ كَانَ...»^۱ پس رسول خدا را برای خودتان اسوه حسنی قرار دهید.

وصیت‌نامه □ ۲۱۵

فرزندانم در آخر صحبت‌هایم همه را باید زینبم بر عهده بگیرد.
زینب جان، دختر کوچک من، این برادران تو امیدوارم که در راه
خدا بروند و تلاش کنند و کشته شوند، و تو باید صبر کنی.
مسئولیت تو از همه سنجیت‌تر است.

گوش کن زینب جان، که باید رسالت همه را تو بر عهده
بگیری. من از خدا خواستم که آخرین فرزندم زینب باشد. زینب
من، تو رسالت خیلی سنجینی داری. من وقتی که تو به دنیا آمدی،
همان روز بعدش به جبهه آمدم و خوشحال شدم که خدا به من
زینبی عنایت کرد.

دختران من، فاطمه و زهرا و زینب، خودتان را برای چنین
قیامی آماده کنید، همان قیامی که زینب در کربلا کرد. در اول،
شهادت جدش و مادرش؛ و بعد پدرش؛ و در آخر برادرش امام
حسن؛ بعد، فرزند فاطمه، جگرگوشه زهرا و برادر کوچکش، امام
حسین. همه رسالت اینها را زینب بر عهده گرفت. دختران من،
زینب عزیزم، این رسالت بر عهده توست. از قرآن مدد بگیر و به
قرآن متصل شو. این مصیبتها برای تو گوارا باد. این مصیبتها،
مصطفیت نیست. اینها هدفهای الهی است که تو باید آنها را کاملاً
به حد رشد برسانی و صبر را اثبات کنی، آن صبری که در قرآن
بیش از ۷۰ بار مکرر آمده است. می‌فرماید از صبر و برداری و
نماز یاری بجویید که همانا خداوند با صبرکنندگان است.

فرزندانم، هر آینه، خدا شما را به این آیات قرآن آزمایش می‌کند. حواستان جمع باشد، خیلی خوب جمع باشد و همیشه آیات قرآن را زمزمه کنید تا شیطان به شما رسوخ پیدا نکند.

ای انسانهایی که صحبت جهاد می‌شود به زمین می‌چسبید، آیا راضی شدید به این زندگی چند روز دنیا در برابر آخرت؟! فرزندانم، این آیه را خوب گوش کنید. اگر شما دین خدا را یاری نکردید قومی دیگر می‌آیند این دین خدا را یاری می‌کنند و باید شما عذاب ببینید. فرزندانم، این آیات را همیشه در ذهتان بسپارید و هر موقع این آیات یادتان آمد بخوانید و بنویسید: «الا تنفروا يعذبكم عذابا اليما يستبدل قوما غيركم ولا تضروه شيئا و الله على كل شيء قادر». ^۱

فرزندانم، اگر شما به سوی جهاد حرکت نکنید خدا شما را مجازات دردناکی می‌کند و گروهی دیگر غیر از شما را به جای شما قرار می‌دهد.

من این آخرین حرکتم هست که به طرف خدا می‌روم. فرزندانم، همه گوشهایی که این صدای قرآنی را می‌شنوید: «تو منون بالله و رسوله و تجاهدون فی سبیل الله باموالکم و انفسکم ذلکم خیر لكم ان کتم تعلمون». ^۲

ایمان به خدا آوردن و ایمان به رسول خدا آوردن تنها هم کافی نیست «و تجاهدون فی سبیل الله»، در راه خدا جهاد کنید. در راه

۱- توبه، ۳۹/۹.

۲- صف، ۱۱/۶۱.

وصیت‌نامه □ ۲۱۷

خدا کوشش کنید. «تؤمنون بالله و رسوله» به هر چیزی که به آن دلخوش داشته‌اید، با آن مبارزه کنید. این خیلی برای شما بهتر است و گواراتر است که در راه خدا جهاد کنید.

من هشت فرزند به جا گذاشتم. باید این فرزندان بزرگ شوند و ان شاءالله این راهی که پدرشان رفته ادامه دهند. پسرها راه پدرشان را و دخترها راه برادرانشان را و راه زینب را ادامه دهند. خدا خودش می‌گوید وقتی رزمدهای از خانه‌اش بیرون می‌رود تکفل آن خانه به عهده خود خدادست. من می‌دانم که خدا یاور فرزندانم است.

توصیه آخری که به فرزندانم دارم: فرزندان عزیزم، قدر مادرتان را بدانید و نگذارید مادرتان غصه بخورد و قدرش را بدانید.

از خدا درخواست کردم که به من دختری عنایت کند که اسمش را زهرا بگذارم، و باز از خدا خواستم که خدایا به من دختری عنایت کن که اسمش را زینب بگذارم؛ و خدا به تمام این خواسته‌ها و این دعاها یکی که من راجع به فرزندانم از خدا خواستم، با آن خصوصیات که خواستم آنها را نامگذاری بکنم، جواب داد؛ و خدا هم این نعمت را به من عنایت کرد و از خدا ممنون هستم و نمی‌توانم شکرش را به جا بیاورم و نخواهم توانست. عاجزم، بنده معصیت‌کارم، نتوانستم آنچه را که خدا گفت عمل کنم.

مناجات

... پروردگار! تو رابه حق محمد و آل محمد قسمت می‌دهیم.
 پروردگار! تو رابه حق اولیائت قسمت می‌دهیم؛ امام عزیzman را،
 امام مهربانمان را و این امامی که ما را از بدختی نجات داد و به
 سرمنزل سعادت رسانده، از جمیع بليات حفظ بفرما.

پروردگار! پیروانش را. خدایا، هر پیغمبری هر امام معصومی یک
 ياران خاصی داشتند؛ اين امام عزيز ما هم چند تا ياران خاص
 دارد. پروردگارا، اين ياران خاص اماممان را تا انقلاب حضرت
 مهدی (عج) برای جامعه محروممان زنده نگهدار.

پروردگار! ما را هم مدیون شهدايمان ممیران. مرگ ما را هم کشته
 شدن در راه خودت قرار بده.

پروردگار! تو را به حق محمد و آل محمد قسمت می‌دهیم صبر و
 تحملت را، صبر و برداریت را به خانواده من و همه خانواده
 شهدا عنایت بفرما.

وصیت‌نامه ۲۱۹ □

پروردگار! همسرم را برای بزرگ کردن فرزندانش در راه خودت
یاری بفرما؛ و از زخم‌بانهایی که زده می‌شود آنها را و این زن
انقلابی را خودت محفوظ و منصور بدار.

خدایا باز هم مرگ مرا کشته شدن در راه خودت قرار بده.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار.

عبدالحسین برونسی

